

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษา ต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย

โดย คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย

โดย

คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา

เสนอ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา โทร. ๙๑๕๘

ที่ สว.๐๐๐๙.๐๙/(ร.๑๕) วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย
กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๖) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุดมศึกษา ความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา การบริหาร การส่งเสริม การสนับสนุน และการพัฒนา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายธานี สุโขทยาน	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	กรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุฑเวโช	กรรมการ
๙. พลตำรวจเอก ต่อศักดิ์ สุขวิมล	กรรมการ
๑๐. นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม	กรรมการ
๑๑. พลเรือเอก พะจุนธุ์ ตามประทีป	กรรมการ
๑๒. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	กรรมการ
๑๓. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา	กรรมการ
๑๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๕. นายสถิตย์ ลิมพงษ์พันธุ์	กรรมการ
๑๖. นายสมชาย เสียงหลาย	กรรมการ
๑๗. นายสมเดช นิลพันธุ์	กรรมการ
๑๘. นายสวัสดิ์ สมัครพงศ์	กรรมการ
๑๙. นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์	กรรมการ

บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง

(ประจิน จั่นตอง)

ประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิษณี กำลังศิลป์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นายวรวิทย์ ศิริมหาพฤกษ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

สำนักกรรมการ ๑

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๕๘-๙

ศุภโชค พิมพ์

วิษณี/วรวิทย์ ทาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
ประธานคณะกรรมการ

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายธานี สุโชดายน
เลขาธิการคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ
โฆษกคณะกรรมการ

นายชาญวิทย์ ผลชีวิน
รองโฆษกคณะกรรมการ

ข

รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุฑเวช
กรรมการธิการ

พลตำรวจเอก ต่อศักดิ์ สุขวิมล
กรรมการธิการ

นายประติษฐ์ เหลืองอร่าม
กรรมการธิการ

พลเรือเอก พะจูนณ์ ตามประทีป
กรรมการธิการ

นายวีระศักดิ์ พุทธระกุล
กรรมการธิการ

นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา
กรรมการธิการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมการธิการ

นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์
กรรมการธิการ

นายสวัสดิ์ สมัครพงศ์
กรรมการธิการ

นายสมชาย เสียงหลาย
กรรมการธิการ

นายสมเดช นิลพันธุ์
กรรมการธิการ

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์
กรรมการธิการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปันปฐมรัฐ
ประธานคณะกรรมการ

นายสมเดช นิลพันธุ์
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นายชาญวิทย์ ผลชีวิน
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายสมชาย เสียงหลาย
อนุกรรมการ

ศาสตราจารย์จันทวีร์ คล้ายสังข์
อนุกรรมการ

นายปวิณ นราเมกุล
อนุกรรมการ

นายพรชัย มงคลนิช
อนุกรรมการ

รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา
อนุกรรมการ

นายศรัณศ์พล ตั้งสะสม
อนุกรรมการ

รองศาสตราจารย์สมหมาย ฝิวสะอาด
อนุกรรมการ

นายอรรพล สังขวาสี
อนุกรรมการ

รองศาสตราจารย์ศรีจิตรา เจริญลาภนพรัตน์
เลขานุการคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นายชุมพล พรประภา
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ธรรมศักดิ์ พงพิชญามาตย์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล
ปรึกษาคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นางสาวนวลวรรณ ชะอุ่ม
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศธร ไชยสิทธิ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติกร ภูมิปฐมกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายฉักร วงษ์คำชัย
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินดา เกณท์มา
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

นางสาวดารณี อรุณวารารัตน์
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ

นางสังเขต ตีชะวานิชย์
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ

นางเกศินี ไกรครุฑรี
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

นางสาวนริศรา อินทะสิริ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์นันทริกา ชันซื่อ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

นายมงคล สาริสุต
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์วิมลฐา แสงสุข
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์สายสุนีย์ พุทธาคุณเจริญ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

บทสรุปผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และใช้เป็นขอบเขตในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและบูรณาการแบบมีทิศทางเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยุทธศาสตร์ชาติเริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีระยะเวลาที่กำหนดไว้ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) หรือที่เรียกกันว่า ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และมีหลักการขับเคลื่อนโดยการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากนี้หากกล่าวถึงในประเด็นเร่งด่วน ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติ ๑๕ ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษก็ถูกกล่าวถึงเป็นประเด็นที่ ๑๒ โดยมีเป้าหมาย ๑ การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้น และเป้าหมาย ๒ การลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

สำหรับประเด็นเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๑๓ หมายเหตุที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน ในเป้าหมายการกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ และการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งพาตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย แบ่งออกได้แก่ (๑) เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีกลไกของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ในการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการพัฒนา (๒) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และ (๓) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีกลไกของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการพัฒนาครอบคลุมพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค ซึ่งมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

ส่วนแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เป็นกรอบการยกระดับคุณภาพของระบบอุดมศึกษาให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของสังคมไทย กำหนดวิสัยทัศน์ “อุดมศึกษาสร้างคน สร้างปัญญา ปลูกฝังคุณธรรม เพื่อพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยอุดมศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ ๓ จัดระบบอุดมศึกษาใหม่

ดังนั้น บทบาทของอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้บรรลุเป้าหมาย ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยกระดับศักยภาพ เพิ่มความเข้มแข็งในกับอุดมศึกษา ให้มีความพร้อม เป็นอุดมศึกษาที่พัฒนาแล้ว สามารถนำผลผลิตกำลังคนคุณภาพและองค์ความรู้ชั้นเลิศ มาขับเคลื่อนในฐานะหัวรถจักรที่จะนำพาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ข้างต้น

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการพิจารณาศึกษา บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานด้านอุดมศึกษาของประเทศ สถาบันการอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพและวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและพัฒนาครู และบุคลากรด้านการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ ในมิติต่าง ๆ และเกิดการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดการศึกษา ที่เป็นสากลและยังคงเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และวัฒนธรรม ความเป็นไทย รวมถึงการส่งเสริมให้มีระบบธรรมาภิบาลที่ดี ทั้งนี้การผลิตกำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ ในแต่ละพื้นที่ที่มีบริบททางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เกิดการบูรณาการ การผลิตกำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงานในแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

ในการนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญในบทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการพิจารณาศึกษา **เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย** จากผลการพิจารณาการศึกษาของคณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา ได้เสนอแนะประเด็นหลักในการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวที่สำคัญ จำนวน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. การพัฒนาแรงงานและการสนับสนุนผู้ประกอบการ

ส่งเสริมการพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับกิจการเป้าหมายในพื้นที่ ครอบคลุมการพัฒนาความรู้และทักษะแรงงานตามความต้องการของกิจการที่มุ่งเน้นในพื้นที่ การพัฒนาฝีมือแรงงาน (Upskill /Reskill /New Skill) ตามศักยภาพและบทบาทของพื้นที่และรองรับการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาแรงงานที่มีศักยภาพให้ยกระดับเป็นผู้ประกอบการในอนาคต เช่น การพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

การสนับสนุนผู้ประกอบการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพในการประกอบธุรกิจ/ลงทุนในกิจการเป้าหมายของพื้นที่และสามารถแข่งขันได้ โดยเฉพาะการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมและบริการที่สอดคล้องกับจุดเด่น/โอกาสของพื้นที่ โดยการบ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่น การพัฒนาผู้ให้บริการ (Service Provider) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในภาคธุรกิจ

๒. การวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

การยกระดับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคการผลิตบริการ โดยสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างภาคีการพัฒนา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคศึกษา ชุมชน และเอกชนในพื้นที่ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล/องค์ความรู้ ระหว่างภาคีการพัฒนา โดยเฉพาะการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ SMEs หรือ Micro SMEs วิสาหกิจชุมชน และสตาร์ทอัพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ภาคเอกชนที่กำลังเติบโตและเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ โดยปัจจุบัน ทปอ. มีจุดมุ่งเน้น มุดหมายที่ ๑๒ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยหมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ซึ่งมุ่งตอบสนองเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

๓. การปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย มีสภาพปัญหาที่พบในปัจจุบัน อาทิ การผลิตกำลังคนที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การขาดแคลนกำลังคนในสายวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ การเรียนที่ไม่ตรงความต้องการของตลาดหรือการประกอบอาชีพ ฯลฯ ซึ่งประเทศไทยยังคงถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง มีรายได้ประชาชาติต่อหัวเฉลี่ย ๗,๐๕๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งต้องมีการเติบโตร้อยละ ๔ ต่อปี จึงทำให้หลุดจากกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ต้องมีการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่รวมทั้ง การวางแผนด้านกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายของการเป็นประเทศพัฒนาแล้ว สำหรับ “การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งแต่ละภาคส่วนควรมีการร่วมมือและบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของตนโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลักดันการพัฒนากำลังคนมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ หลักสูตรระดับปริญญาตรี โท เอก โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ โครงการสหกิจศึกษา และการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education (CWIE)) และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Thailand Massive Open Online Courses (Thai MOOC)) ซึ่งได้มีการพัฒนาต่อยอดต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

๑. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีบทบาทในการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจ โดยมอบอำนาจหน้าที่ให้สถาบันอุดมศึกษา เข้าเป็นหน่วยขับเคลื่อนให้กับจังหวัด ที่อยู่ในพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจ รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในพื้นที่ อีกทั้งระเบียบเศรษฐกิจแต่ละภาค ต้องมีการประเมิน ผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามอุตสาหกรรมเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และสิ่งสำคัญคือ ต้องดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

๒. การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจต้องคำนึงความต้องการของพื้นที่ รวมถึงการพัฒนากำลังคน ต้องเริ่มจากการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นที่ผลิตขึ้นมาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และรัฐบาล ต้องสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ

๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นจังหวัดในพื้นที่ของระเบียบเศรษฐกิจ ต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

๔. การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ สถาบันอุดมศึกษาต้องทำงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน โดยนำหลักสูตรที่กระทรวงแรงงาน คิดค้นเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพมาใช้ในการพัฒนากำลังคน

๕. การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมีการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายของระเบียบเศรษฐกิจไว้อย่างชัดเจน รวมถึง ต้องมีการสำรวจความต้องการของพื้นที่ ซึ่งแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ คือ การพัฒนากำลังคนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ให้มีความรู้และทักษะที่เป็นความต้องการ ของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ โดยจะต้องบูรณาการร่วมกันของภาคส่วนราชการและเอกชน

๖. ควรเชื่อมโยงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาไปสู่ระดับอุดมศึกษาให้สามารถสร้างเส้นทาง อาชีพให้ชัดเจนและตอบสนองความต้องการ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการรับรองหลักสูตรระดับอาชีวศึกษา กว่า ๔๒ หลักสูตร แต่ในระดับอุดมศึกษายังไม่มีการรับรองหลักสูตรที่ครอบคลุมแห่งชาติ ซึ่งเห็นควร ให้มีการเร่งผลักดันการสร้างระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ขึ้นมารองรับและเชื่อมโยงการศึกษาในทุกระบบ และควรพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ให้สอดคล้องกันตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงมหาวิทยาลัย เพื่อให้พร้อมเป็นการศึกษาที่สามารถตอบโจทย์ การพัฒนาประเทศได้

๗. สถาบันอุดมศึกษาควรนำแนวทางการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐาน การอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) มาใช้จัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถเข้าถึงการศึกษาและสามารถตอบสนองความต้องการกำลังคนได้มากขึ้น

๘. ควรมีการพิจารณาปรับโครงสร้างของกรมการสภามหาวิทยาลัย โดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ ในสัดส่วนผู้แทนของภาคอุตสาหกรรมหรือผู้แทนนักธุรกิจด้วย เพื่อจะช่วยเหลือในประเด็น เรื่องความต้องการและการผลิตกำลังคน ตลอดจนสามารถช่วยผลักดันให้มีการนำผลงานวิชาการ หรืองานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง

๙. ควรผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษให้มากขึ้น และควรลงทุนกับเครื่องมือในด้านการจัดการและควบคุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึง การใช้เทคโนโลยีหรือทรัพยากรต่าง ๆ ควรคำนึงถึงความคุ้มค่าและสอดคล้องกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG หรือการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green Economy Model)

๑๐. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งแต่ละภาคส่วนควรมีการร่วมมือและบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของตน โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลักดันการพัฒนากำลังคนอย่างต่อเนื่อง อาทิ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ โครงการสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education (CWIE)) และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Thailand Massive Open Online Courses (Thai MOOC)) ดังนั้น ควรผลักดัน พัฒนาต่อยอด และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในอนาคตต่อไป

๑๑. ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติการฝึกงานของนักศึกษา โดยคำนึงถึงการพัฒนาบุคลากรของประเทศมากกว่าการฝึกงานเพื่อให้สำเร็จตามหลักสูตรเท่านั้น และการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานไม่ควรเป็นภาระของสถานประกอบการ ดังนั้น ภาครัฐควรให้สิทธิประโยชน์แก่สถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานด้วย

๑๒. ควรให้สถานประกอบการมีความเชื่อมโยงกับสถานศึกษามากขึ้น และการสนับสนุนให้สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาการประกอบกิจการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการขอรับสิทธิประโยชน์ของการส่งเสริมการลงทุนหรืออื่น ๆ และการสร้างแรงจูงใจทั้งของผู้เรียนและอาจารย์

๑๓. ควรมีหน่วยงานหลักที่ทำการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน ให้มีความแม่นยำ ชัดเจน สม่่าเสมอและเป็นกิจจะลักษณะ เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ของกำลังคน และภาคเอกชนหรือสถานประกอบการ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา คาดหวังว่า ผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย จะสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ตามสมควรและเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานในการพัฒนากำลังคนของประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย อันจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ	๔
๑.๓ ขอบเขตการดำเนินการ	๔
๑.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ	๔
บทที่ ๒ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	๗
๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ.....	๗
๒.๑.๑ แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	๙
๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)	๑๓
๒.๓ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย	๑๕
๒.๓.๑ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย.....	๑๕
๒.๓.๒ กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ :	
คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.).....	๑๖
๒.๓.๓ การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง.....	๑๗
๒.๓.๔ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค.....	๑๙
๒.๔ นโยบายด้านการพัฒนากำลังคนของรัฐบาล	๒๕
๒.๕ แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศ.....	๒๖
พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)	
๒.๖ นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.....	๓๑
พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๐ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	
พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	
บทที่ ๓ วิธีการพิจารณาศึกษาบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	๓๓
๓.๑ การตั้งคณะกรรมการการอุดมศึกษา	๓๓
๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๓๕
๓.๒.๑ การประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	๓๕
๓.๒.๒ การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ข้อมูล.....	๓๖
๓.๓ การจัดสัมมนา เรื่องบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	๔๒
๓.๔ การจัดสัมมนา เรื่องบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	๔๖
ประเทศไทย	

บทที่ ๔	วิเคราะห์บทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	๔๙
๔.๑	การพัฒนาแรงงานและการสนับสนุนผู้ประกอบการ.....	๔๙
๔.๑.๑	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก.....	๔๙
๔.๑.๒	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	๕๒
๔.๒	การวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี.....	๕๙
๔.๒.๑	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.....	๕๙
๔.๒.๒	กระทรวงมหาดไทย.....	๖๐
๔.๓	การปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.....	๖๕
๔.๓.๑	โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่.....	๖๕
๔.๓.๒	โครงการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน.....	๗๑
๔.๓.๓	บทบาทของภาคการศึกษาในการขับเคลื่อนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ.....	๗๕
บทที่ ๕	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๗๗
๕.๑	บทสรุป.....	๗๗
๕.๒	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	๗๙
บรรณานุกรม	.....	๘๑
ภาคผนวก		
ภาคผนวก ก	รายงานการสัมมนา.....	๘๕
ภาคผนวก ข	รายชื่อรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการฯ.....	๘๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันการผลิตและพัฒนากำลังคนนับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนาได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งประเทศไทยที่ยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบททั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์หรือกำลังคนมากขึ้น ตลอดระยะเวลาหลายปีรัฐบาลมีนโยบายที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศเพื่อให้ได้กำลังคนที่มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอ รวมทั้งสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งปรากฏอยู่อย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์ นโยบาย แผน และโครงการระดับชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ทุกภาคส่วนในทุกระดับนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุผล

การสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพสูง มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการคิดและวิเคราะห์ สามารถปฏิบัติงานได้จริง ตอบโจทย์ตามความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว รวมถึงเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ทุกคนได้เรียนรู้ตามความสนใจได้โดยไม่มีเงื่อนไขและข้อจำกัดใด ๆ และมีการรับรองมาตรฐานที่แน่นอน จะช่วยให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีงานทำ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างกำลังคนชั้นสูงในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะเดียวกันการดำเนินการดังกล่าวต้องคำนึงถึงความต้องการทักษะของตลาดแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ เป็นสำคัญประกอบด้วย เพื่อให้การผลิตอัตราแรงงานตอบโจทย์ความต้องการตามนโยบายการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอุดมศึกษาและการผลิตและพัฒนากำลังคน มีประเด็นหลัก ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) การเตรียมและพัฒนาคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ๒) การสร้างบทบาทด้านการอุดมศึกษาบนเวทีโลก ๓) การผลักดันขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และ ๔) การปฏิรูปกลไกการอุดมศึกษา ซึ่งคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการโครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๙) เพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง สำหรับกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ตามนโยบาย Thailand ๔.๐ และการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เสนอ โดยเห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการตามนโยบาย Thailand ๔.๐ ซึ่งจะต้องผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการในจำนวนที่เพียงพอ โดยให้ภาคอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการร่วมจัดการเรียนการสอนและร่วมประเมินผลสำเร็จทางการศึกษาของนักศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการและสามารถรับเข้าทำงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา

โดยเฉพาะอาชีพกลุ่มอุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ได้แก่ (๑) เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) (๒) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และ (๓) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และรองรับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต รวมทั้งเพื่อเป็นการประกันคุณภาพหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกำลังคนให้มีศักยภาพสูงทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพที่ทันต่อความต้องการของการทำงานในอุตสาหกรรมใหม่สู่ New S-Curve และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ของประเทศ และเพื่อสร้างฐาน (Platform) การพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาแห่งอนาคต โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตบัณฑิต และสร้างต้นแบบของหลักสูตร และการเรียนการสอน โดยเน้นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ โครงสร้างหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติในสภาพจริงเป็นสำคัญ พัฒนาการศึกษ เพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะและศักยภาพสูง รวมทั้งการร่วมมือกับสถานประกอบการ หรือภาคอุตสาหกรรมในการผลิตบัณฑิตและกำลังคน ทั้งนี้มีหลักการดำเนินงานประกอบด้วย

- (๑) เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยและการพัฒนาประเทศไทย (ประเทศไทย ๔.๐)
- (๒) เป็นการสร้างบัณฑิต และกำลังคน ยกระดับสมรรถนะและทักษะ ซึ่งสามารถตอบโจทย์ การพัฒนาของประเทศด้านอุตสาหกรรมเป้าหมาย และการเกษตรก้าวหน้า (Smart Farming)
- (๓) ตรงต่อความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศไทย (ประเทศไทย ๔.๐) โดยสอดคล้องกับอุตสาหกรรมย่อย หรือกลุ่มธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรม ที่กำหนดไว้

การวางแผนการผลิตกำลังคนหรือสร้างบัณฑิต และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓^๑ ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่ การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และการพัฒนา เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการกระจายความเจริญเติบโตไปสู่ภูมิภาคและการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงทั้งในพื้นที่และพื้นที่ ไกล่เคียง และต่างประเทศ กำหนดสาขากิจการเป้าหมายในพื้นที่ฐานเศรษฐกิจใหม่ที่สอดคล้อง กับศักยภาพของพื้นที่ รวมถึงเชื่อมโยงผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจ ชุมชนเข้ากับห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ กระจาย ผลการพัฒนาสู่ประชาชน และสามารถพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจหลักที่รองรับการลงทุนและการจ้างงาน พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อเป็นฐานอุตสาหกรรม และบริการที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง โดยส่งเสริมการลงทุนและการจ้างงานในพื้นที่ รวมทั้ง การถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาผู้เรียนระดับอุดมศึกษาให้มีสมรรถนะที่จำเป็น และเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคตและการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยปฏิรูประบบอุดมศึกษา และการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปตามอุปสงค์ โดยแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคน ของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เป็นกรอบการยกระดับ

---

^๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐), สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf.

คุณภาพของระบบอุดมศึกษาให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยอุดมศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ ๓ จัดระบบอุดมศึกษาใหม่ ดังนั้น บทบาทของอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้บรรลุเป้าหมาย ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยกระดับศักยภาพ เพิ่มความเข้มแข็งในกับอุดมศึกษา ให้มีความพร้อม เป็นอุดมศึกษาที่พัฒนาแล้ว สามารถนำผลผลิตกำลังคนคุณภาพและองค์ความรู้ชั้นเลิศ มาขับเคลื่อนในฐานะหัวรถจักรที่จะนำพาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ข้างต้น

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๖) กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิเคราะห์หาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุดมศึกษา ความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา การบริหาร การส่งเสริม การสนับสนุน และการพัฒนา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม พิเคราะห์ศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ดังนั้น คณะกรรมการจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการพิเคราะห์ศึกษาแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากำลังคนของประเทศ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย โดยคำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างของพื้นที่ จึงได้พิเคราะห์ศึกษา เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษา ต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย เพื่อพิเคราะห์ศึกษานโยบายและแผนการดำเนินงานในการพัฒนากำลังคนของประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำไปประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

ในการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย ของคณะอนุกรรมการการอุดมศึกษาในคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วุฒิสภา มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ ดังนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ กฎหมาย นโยบายของรัฐบาล และข้อมูลที่เกี่ยวข้องบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาบทบาท การส่งเสริมและการเตรียมความพร้อม ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีการดำเนินการอยู่

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๑.๒.๕ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ในการขับเคลื่อนในการผลิตและพัฒนากำลังคนจากทุกภาคส่วนต่างๆ

๑.๒.๕ เพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา ได้พิจารณาจากการศึกษาและวิเคราะห์ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และกฎหมายเกี่ยวกับความต้องการกำลังคน การวางแผนการผลิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมถึงการสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารรายงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมถึงข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการชี้แจงและนำเสนอของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การดำเนินการพิจารณาศึกษาทำให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญดังนี้

๑.๒.๑ ทำให้ทราบถึงยุทธศาสตร์ กฎหมาย นโยบายของรัฐบาล และข้อมูลที่เกี่ยวข้องบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เกิดความเข้าใจ ในการกำหนดการวางแผนการดำเนินการร่วมกัน

๑.๒.๒ ทำให้ทราบบทบาทและหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของข้อมูลปัจจุบัน ของ หลักสูตร และจำนวนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ

๑.๒.๓ ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรค ที่ทำให้เกิดโจทย์ที่ท้าทายในการผลิตและพัฒนา กำลังคน ที่เป็นผลสะท้อนจากทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน และส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๔ ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาท สถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๑.๒.๕ จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการธิการ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

บทที่ ๒

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รายงานการศึกษา เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย ในส่วนการดำเนินการศึกษาของบทที่ ๒ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย นโยบายด้านการพัฒนากำลังคนของรัฐบาล และแผนด้านการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๒.๓ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

๒.๔ นโยบายด้านการพัฒนากำลังคนของรัฐบาล

๒.๕ แผนด้านการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คือหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่มุ่งยกระดับตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ตามแนวทาง ๖ ยุทธศาสตร์ชาติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สำหรับรายงานการพิจารณาศึกษาฉบับนี้ จะมุ่งเน้นในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีเป้าหมาย ๑ การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้น และเป้าหมาย ๒ การลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน พร้อมกับการมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งผลการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ พบว่าประเทศไทยได้รับการจัดอันดับค่อนข้างดี โดยอยู่ลำดับที่ ๓๐ จาก ๖๑ ประเทศแต่หากพิจารณาในตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมจะพบว่าไทยทำคะแนนได้ค่อนข้างต่ำ ในด้านผลิตภาพ(อันดับที่ ๔๓) โครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์(อันดับที่ ๔๓) และเทคโนโลยี (อันดับที่ ๔๒) ซึ่งรายงานดัชนีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ของการประชุมเศรษฐกิจโลกให้ผลการประเมินในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ศักยภาพในการคิดค้นนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และแรงงานทักษะ มีการพัฒนาช้าเมื่อเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเดียวกัน และยังคงเป็นปัญหาหลักในการทำธุรกิจในไทยอีกด้วยดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยกลับมาได้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นและหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของไทย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย (๑) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (๒) การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ และ (๓) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สำคัญ และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการในปัจจุบันไปสู่ภาคการผลิตและบริการแห่งอนาคตที่มีศักยภาพ

การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยดำเนินการต่อยอดความสำเร็จของโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมที่ได้พัฒนาแล้วอยู่ในพื้นที่ ทำให้เกิดการสะสมองค์ความรู้ เทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความสามารถ ที่เป็นที่ต้องการของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและเกิดการสะสมทุนทางเทคโนโลยีให้เพิ่มขึ้นในพื้นที่ รวมทั้งมีการเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรที่เข้าร่วมในการดำเนินการ และมีความเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกมิติ ทั้งโครงการขนาดใหญ่ โครงการระดับรอง และโครงการของท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน

การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษใน ๔ ภาค มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยจะส่งผลให้เกิดฐานการผลิตและบริการในพื้นที่ซึ่งใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่ม และมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจอื่นทั้งของไทยและประเทศในภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และพื้นที่โดยรอบ

การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน มีวัตถุประสงค์สำคัญให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคโดยใช้โอกาสจากอาเซียน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิต

ของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงพื้นที่บริเวณชายแดน รวมทั้ง เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน^๒

โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มอบหมายให้ศูนย์บริการวิชาการ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนา ระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ภาพ : แสดงรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนา ระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๑.๑ แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ๓ แผนย่อย ได้แก่ (๑) แผนย่อยการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (๒) แผนย่อยการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และ (๓) แผนย่อยการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ดังนี้

๑) แผนย่อยการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑.๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและสาธารณูปโภคที่สำคัญ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว และต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานทุกระบบให้เชื่อมโยงเข้าสู่พื้นที่เศรษฐกิจ เพื่อรองรับความต้องการลงทุน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

^๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๙) ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2023/03/masterplan_updated2023_080363.pdf

๑.๒) พัฒนาสนามบินอุตะเกาเป็นสนามบินหลักของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับสินค้าและประสิทธิภาพการบริหารจัดการของท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือมาตาพุดและท่าเรือสัตหีบ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย

๑.๓) ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ รวมทั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงให้สามารถสร้าง เทคโนโลยีได้ด้วยตนเองและเกิดการสะสมทุนทางเทคโนโลยี ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๔) พัฒนาศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้งเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เชิงนิเวศและอนุรักษ์ เชิงสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวสร้างใหม่ พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์และพัฒนาเส้นทาง กิจกรรมท่องเที่ยว จัดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพจัดการพื้นที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อการสร้างบรรยากาศที่ดี สำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ๓ จังหวัดของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๑.๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สำหรับการทําวิจัย ต่อยอดเพื่อขยายผลงานวิจัยไปสู่เชิงพาณิชย์ และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และศูนย์บริการ รวมทั้งจัดทำ หลักสูตรการเรียนการสอน และฝึกอบรม ต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นแหล่งสนับสนุนการถ่ายทอด เทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการให้บริการวิเคราะห์ทดสอบของภูมิภาคอาเซียน

๑.๖) พัฒนาเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเมืองอัจฉริยะที่มีความน่าอยู่ และทันสมัยระดับนานาชาติ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการลงทุนและเศรษฐกิจ สอดคล้อง กับนโยบายขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๒) แผนย่อยการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๒.๑) ส่งเสริมการให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกการลงทุน โดยให้ สิทธิประโยชน์ในระดับสูงเพื่อดึงดูดการลงทุนในพื้นที่และเพื่อให้แข่งขันได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการพัฒนาที่จะเป็นฐานการลงทุนของภาค รวมถึงมาตรการสิทธิประโยชน์จากหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง ที่จะส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละระเบียงเศรษฐกิจพิเศษเพื่อสนับสนุนการขยายตัว ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักทั้งภายในและภายนอกประเทศ ครอบคลุมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ และการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมหรือพื้นที่รองรับอุตสาหกรรมอื่น ๆ รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนจุดเน้นการพัฒนาในแต่ละระเบียงฯ

๒.๓) พัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและบริการ โดย

๑) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงในพื้นที่กับพื้นที่โดยรอบ และกับพื้นที่เศรษฐกิจแห่งอื่นในประเทศและประเทศในภูมิภาค และสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการ และชุมชนมีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา

๒) บริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์และสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่โดยส่งเสริม การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการยกระดับการพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานให้มีประสิทธิภาพและบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๔) พัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ โดย

๑) ส่งเสริมการพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับกิจการเป้าหมายในพื้นที่และพัฒนาแรงงานที่มีศักยภาพให้ยกระดับเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยการบ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่น การพัฒนาผู้ให้บริการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่และเครือข่าย และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในภาคธุรกิจ

๒.๕) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดย

๑) ยกกระตือรือร้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคการผลิต/บริการของระบบเศรษฐกิจพิเศษ โดยสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือที่ใกล้ชิดในด้านการวิจัยและพัฒนา ระหว่างภาคการศึกษา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคการศึกษา ชุมชน และเอกชนในพื้นที่

๒) ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล/องค์ความรู้ ระหว่างภาครัฐ-ภาคเอกชน-สถาบันการศึกษา-ชุมชน โดยเฉพาะการถ่ายทอดฯ ให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งสตาร์ทอัพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่ภาคเอกชนที่กำลังเติบโต

๓) แผนย่อยการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๓.๑) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุน เพื่อดึงดูดการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยให้สิทธิประโยชน์ทั้งทางด้านภาษีและมิใช่ภาษีเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนเพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จโดยเฉพาะการให้มีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาตแบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่ และพัฒนาด่านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน

๓.๒) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ตามศักยภาพ โดยพัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีอยู่เดิม รวมทั้งยกระดับความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่หลักในการขับเคลื่อนการสร้างความสำเร็จทางเศรษฐกิจและสังคมในส่วนภูมิภาค ตลอดจนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนให้มีความพร้อมสำหรับรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ยกย่องรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม

๓.๓) ใช้ประโยชน์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม พลังงาน ระบบน้ำประปา ที่อยู่อาศัย โรงพยาบาล และสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และมีกลไกที่สามารถรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่และเมือง รวมทั้งรองรับการพัฒนาพื้นที่และเมืองนำอยู่

๓.๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่พิเศษ โดยศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีอยู่เพื่อปรับปรุงและจัดทำข้อเสนอกฎหมายและกฎระเบียบ และจัดทำระบบฐานข้อมูล เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาธุรกิจรูปแบบใหม่ และการส่งเสริมการลงทุนร่วมระหว่างรัฐและเอกชน รวมทั้งส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ตลอดจนการจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

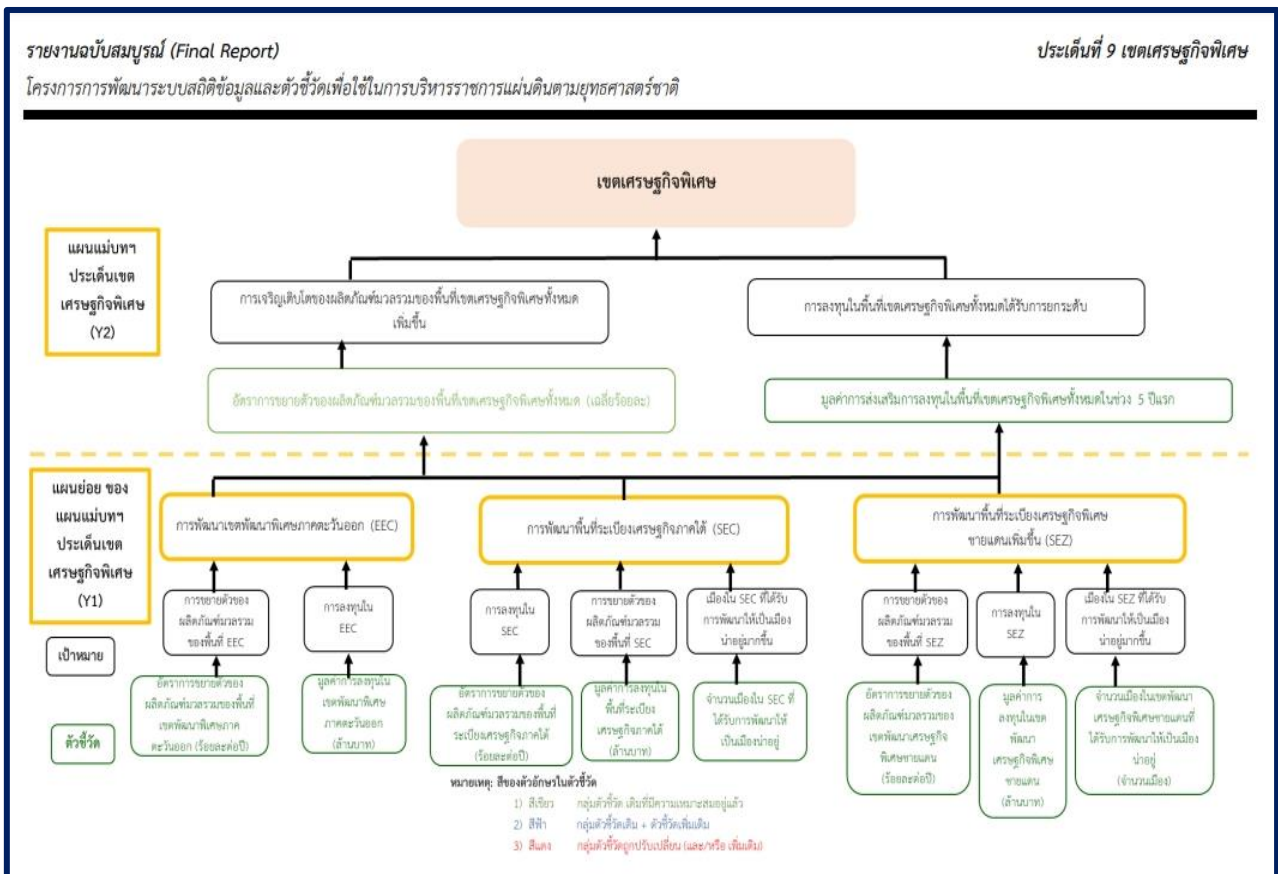
๓.๕) ส่งเสริมเศรษฐกิจและการสร้างงานที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ของพื้นที่

๓.๖) พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ มีระบบส่งเสริมสุขภาพ ฝึกระวัง ป้องกันและควบคุมโรคที่เชื่อมโยงกับระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การประกันสุขภาพและการเข้าเมือง โดยการจัดระบบบัตรผ่านแดนหรือบัตรประจำตัวของแรงงานต่างด้าวแบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งกำหนดมาตรการและระบบสื่อสารเพื่อดูแลความมั่นคงชายแดนและความปลอดภัยในพื้นที่

๓.๗) พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการรักษาพื้นที่สีเขียวที่มีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาควบคู่กับการรักษาสภาพแวดล้อม และพื้นที่สีเขียวในเมือง

๓.๘) เสริมสร้างความสามารถของวิสาหกิจชุมชน และภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อผลักดันให้เกิดการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการผลิต

๓.๙) สนับสนุนให้ประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ รวมทั้งการเข้าร่วมในห่วงโซ่อุปทาน ของภาคและประเทศโดยเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา และเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน^๓

ภาพ : แสดงสรุปตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสม มีการปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติม ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

^๓ รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการการพัฒนาาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ , สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/12/ประเด็นที่-9_เขตเศรษฐกิจพิเศษ.pdf

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีสถานะเป็นแผนระดับที่ ๒ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนระดับที่ ๓ เพื่อให้การดำเนินงานของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติตามกรอบระยะเวลาที่คาดหวังไว้ได้ โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีผลบังคับใช้ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ ส่งผลให้กรอบระยะเวลา ๕ ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เริ่มต้น ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ครอบคลุมปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ซึ่งเป็นระยะ ๕ ปีที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ

ในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ ได้อาศัยหลักการและแนวคิด ๔ ประการ ดังนี้ (๑) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๒) การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว” (๓) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (๔) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว

ภาพ : แสดงความเชื่อมโยงของเขตเศรษฐกิจพิเศษกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

สำหรับประเด็นเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน ในเป้าหมายการกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ระดับ และการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในเป้าหมาย

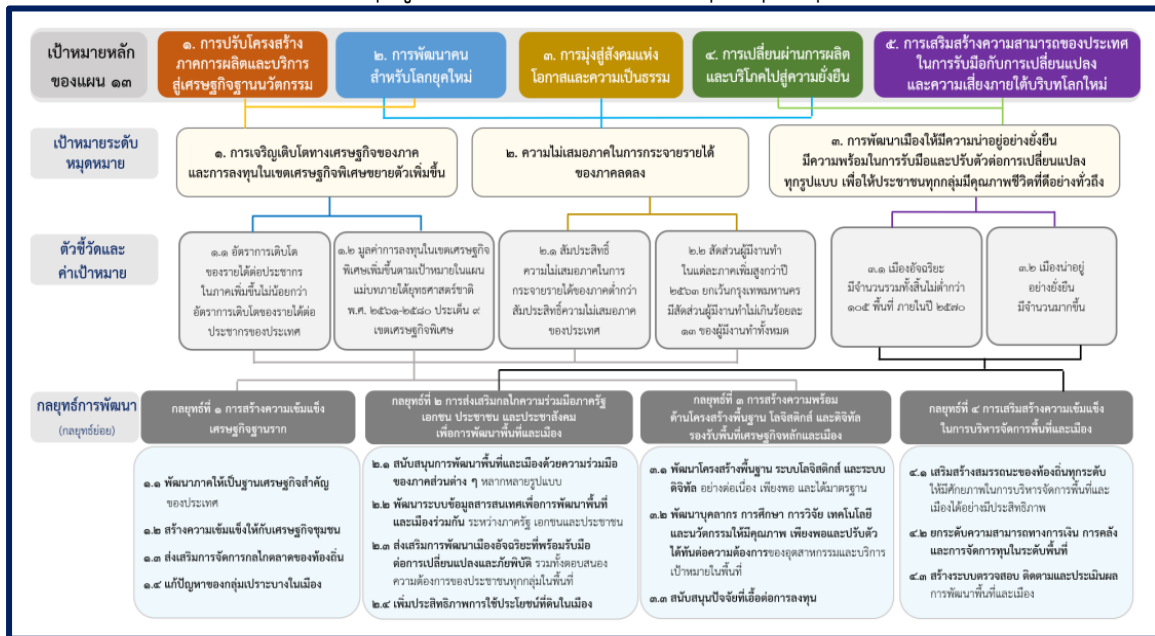

การใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ นอกจากนี้ แผนกลยุทธ์ของหมวดหมู่ที่ ๘ ยังสนับสนุน ๕ เป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ดังนี้ เป้าหมายที่ ๑) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นและยกระดับผู้ประกอบการให้สามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตระดับประเทศ กระจายผลประโยชน์สู่เศรษฐกิจฐานราก เป้าหมายที่ ๒) การพัฒนาคนสู่โลกยุคใหม่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและส่งเสริมความมั่นคงในชีวิตของประชาชนผ่านการพัฒนาพื้นที่และเมือง เป้าหมายที่ ๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรมโดยมุ่งพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงภูมินิเวศ เป้าหมายที่ ๔) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้เมืองใช้ทรัพยากร อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ลดการสร้างขยะและมลพิษ เพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทุกกลุ่ม และเป้าหมายที่ ๕) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยส่งเสริมให้เมืองยกระดับสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ เป็นการเปลี่ยนผ่านไปสู่ภาครัฐดิจิทัลในระดับท้องถิ่น รวมทั้งผลักดันให้เมืองเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติและมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ ๒ ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง

เป้าหมายที่ ๓ การพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง^๔

ภาพ : แสดงแผนที่กลยุทธ์

^๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐), สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf

๒.๓ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

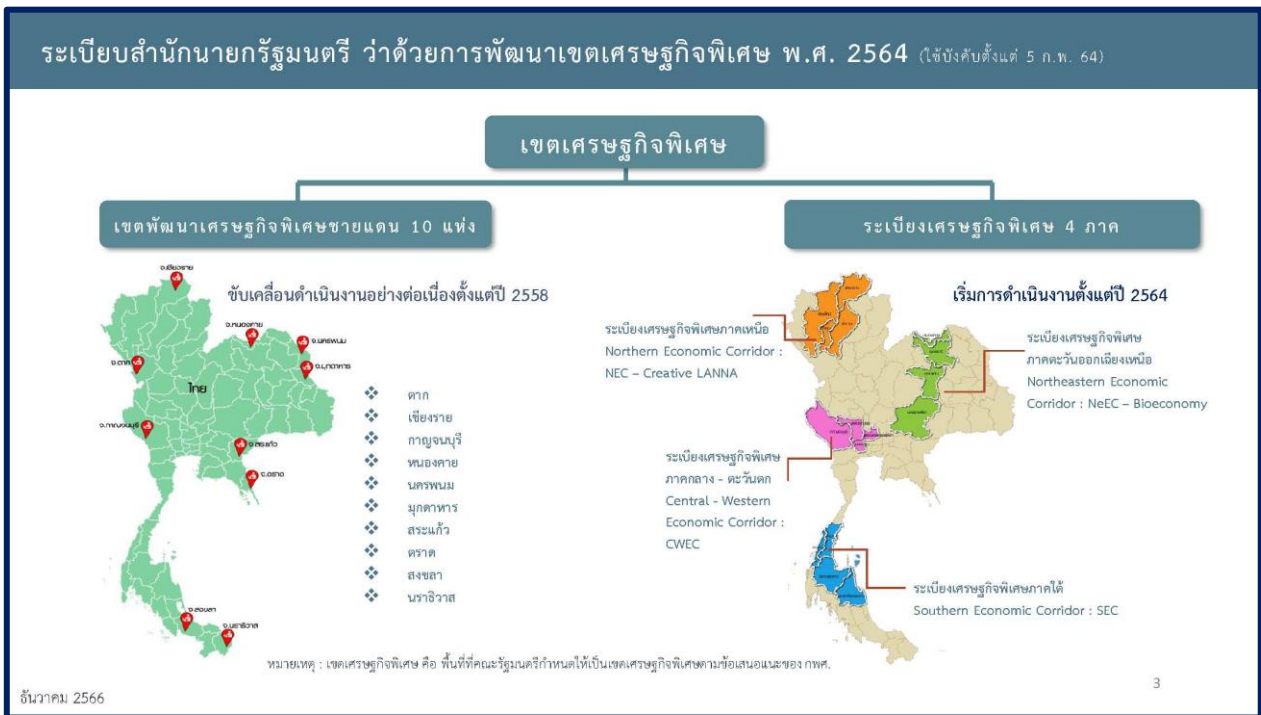
๒.๓.๑ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย แบ่งออก ดังนี้

๑. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

๒. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ นั้น ได้กำหนดให้มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค ซึ่งมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

ภาพ : แสดงเขตเศรษฐกิจพิเศษ : เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค

ในส่วนของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง ประกอบด้วย จังหวัดตาก จังหวัด เชียงราย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสระแก้ว จังหวัดตราด จังหวัดสงขลา และจังหวัดนราธิวาส เป็นไปภายใต้กรอบนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

และระบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค ประกอบด้วย ๑) ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง ๒) ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ๓) พื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง - ตะวันตก ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี และ ๔) พื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๓.๒ กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ : คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจขอคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) กำหนดกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษผ่านคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายคนหนึ่ง เป็นรองประธานกรรมการ และมีกรรมการ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ ก.พ.ร. เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินห้าคน โดยมีเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการและให้ข้าราชการสำนักงานซึ่งเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมอบหมาย จำนวนสองคน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

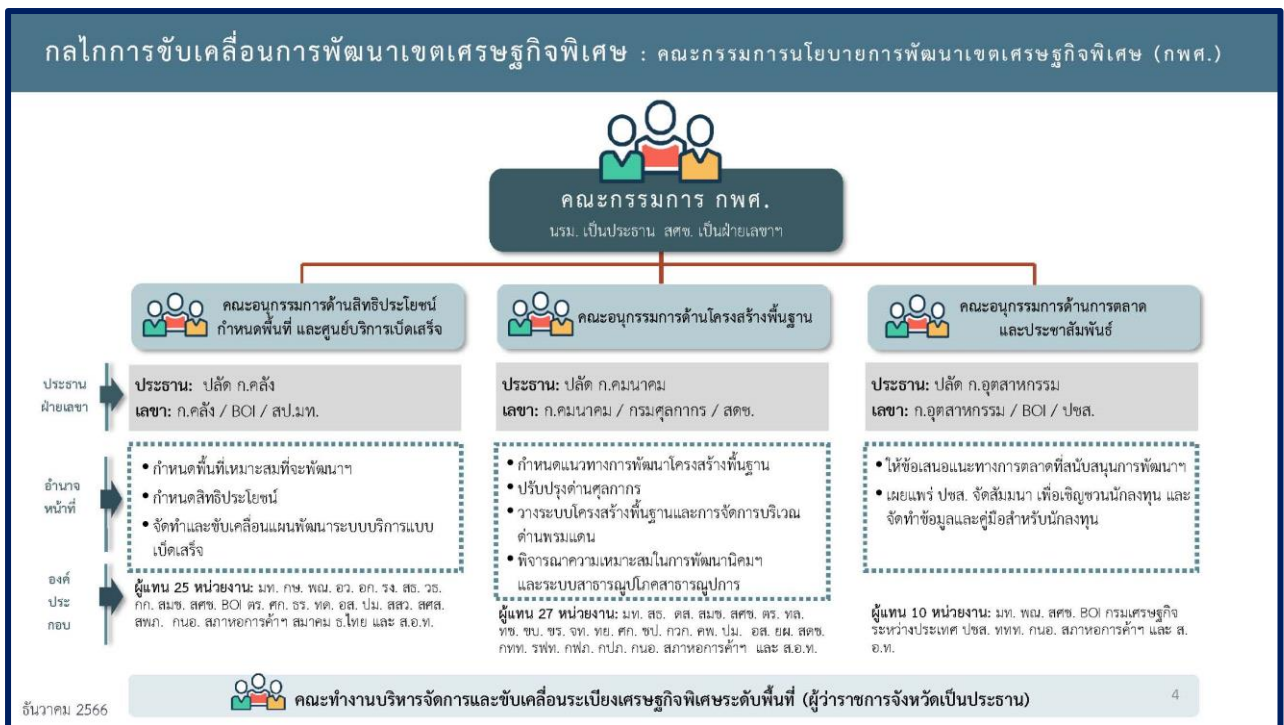
โดยกลไกการขับเคลื่อนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้จัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนเฉพาะทางในส่วนกลางโดยแบ่งเป็นคณะอนุกรรมการ จำนวน ๓ ชุด ได้แก่

๑) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน) โดยมีหน้าที่กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมที่จะพัฒนา กำหนดสิทธิประโยชน์ และจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ

๒) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน) โดยมีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปรับปรุงด้านศุลกากร วางระบบโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการบริเวณด่านพรมแดน

๓) คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ (ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน) โดยมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะทางการตลาดที่สนับสนุนการพัฒนา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดสัมมนา เพื่อเชิญชวนนักลงทุนและจัดทำข้อมูลและคู่มือสำหรับนักลงทุน

สำหรับการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ คณะกรรมการ กพศ. ได้มอบหมายให้มีการจัดตั้งคณะทำงานบริหารจัดการและขับเคลื่อนระเบียบเศรษฐกิจระดับพื้นที่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ร่วมเป็นคณะทำงาน โดยทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินนโยบายการพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับความต้องการในระดับพื้นที่ของภูมิภาคนั้น ๆ

ภาพ : แสดงคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.)

๒.๓.๓ การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (๑๐ แห่ง) ซึ่งดำเนินการขับเคลื่อนตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ ประกอบด้วย จังหวัดตาก จังหวัดเชียงราย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสระแก้ว จังหวัดตราด จังหวัดสงขลา และจังหวัดนราธิวาส เป็นไปภายใต้กรอบนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจาย

ความเจริญ การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีการดำเนินการ ได้แก่ กำหนดขอบเขตพื้นที่ SEZ การให้สิทธิประโยชน์ การบริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน - ด้าน การจัดหาและบริหาร การจัดการพื้นที่พัฒนา

สำหรับการขับเคลื่อนงานในปัจจุบัน ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ทบทวนกิจการเป้าหมายและสิทธิประโยชน์เพื่อประกาศให้มีผลตั้งแต่ปี ๒๕๖๖

๒) ประมูลสรรหาผู้ลงทุนพัฒนาที่ราชพัสดุในเขตฯ ตาก หนองคาย มุกดาหาร

๓) เร่งพัฒนา/ใช้โครงสร้างพื้นฐานให้เต็มศักยภาพ และสร้างประโยชน์จากโอกาส การเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจอื่นทั้งในและต่างประเทศ เช่น EEC รถไฟจีน - ลาว

๔) ศึกษาแนวทางการยกระดับการผลิตและเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานของภาค /ประเทศ

๕) บริหารแรงงาน เสริมสร้างความมั่นคงชายแดน ๖) ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อสร้างความเข้าใจและดึงดูดการลงทุนอย่างต่อเนื่อง

๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ความก้าวหน้าการพัฒนาโครงการพื้นฐาน ซึ่งได้มีพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งด้านคมนาคมขนส่ง ด้านศุลกากร/ด่านพรมแดน ระบบไฟฟ้า ประปา นิคมอุตสาหกรรม ให้ได้มาตรฐานและเพียงพอเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยผลการดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคมจำนวน ๔๙ โครงการ ด้านศุลกากรและด่านชายแดน จำนวน ๓๖ โครงการ สาธารณูปโภค จำนวน ๑๕ โครงการ นิคมอุตสาหกรรม จำนวน ๒ โครงการ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๒ โครงการ

๒) การพัฒนาโครงการด้านสังคม สาธารณสุข แรงงาน/ผู้ประกอบการ และการเพิ่มศักยภาพกลไกในพื้นที่

(๑) ด้านสาธารณสุข/สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อม เช่น การลดและป้องกันปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษ การเฝ้าระวังควบคุมโรคติดต่อ/ โรคอุบัติใหม่ /ภัยสุขภาพ การเพิ่มศักยภาพ โรงพยาบาลในพื้นที่เขตฯ ชายแดน การก่อสร้างอาคารผ่าตัดและพักผู้ป่วย อาคาร การรักษาโรคระดับสูง ศูนย์หัวใจ ศูนย์มะเร็ง ผ่าตัดและวินิจฉัยโรค

(๒) ด้านความมั่นคง เช่น ก่อสร้างอาคารที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง อาคารผู้โดยสารขาเข้า - ขาออก การสนับสนุนรถเคลื่อนที่เพื่อให้บริการประชาชน ติดตั้งระบบตรวจจับ ใบหน้าบุคคลเฝ้าระวัง การพัฒนาระบบสารสนเทศตรวจคนเข้าเมือง PIBICS การสนับสนุนครุภัณฑ์ ในการดำเนินงาน

(๓) ด้านการสนับสนุนกลไกในระดับพื้นที่ เช่น การขับเคลื่อนเขตฯ ชายแดน ของจังหวัด/ ที่ทำการปกครองจังหวัด/ ที่ทำการปกครองอำเภอ การสร้างองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ OSS การบริหารจัดการ OSS ด้านแรงงาน สาธารณสุขและความมั่นคง

(๔) ด้านการศึกษา/การพัฒนาแรงงาน/ผู้ประกอบการ เช่น การพัฒนา ผู้ประกอบการและสร้างเครือข่ายนักลงทุน การฝึกอบรมฝีมือและเพิ่มทักษะแรงงาน การสนับสนุน ชุดฝึกทักษะและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน/ครุภัณฑ์การศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน /การอบรมวิชาชีพในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน

๓) การดำเนินงานในระยะต่อไปของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

(๑) เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์และตลาดเชิงรุกในหลายช่องทางเพื่อดึงดูดการลงทุนอย่างต่อเนื่องและสร้างการรับรู้ให้ประชาชน

(๒) เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนให้มีความสะดวกและรวดเร็ว

(๓) เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แล้วเสร็จตามแผนและใช้ประโยชน์ให้เต็มศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาเชื่อมโยงกับระเบียงฯ และพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญทั้งในและต่างประเทศ

(๔) ศึกษาวิเคราะห์และสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น สร้างมูลค่าเพิ่มและสามารถเข้าไปร่วมอยู่ในห่วงโซ่อุปทานของภาค/ประเทศ/ระหว่างประเทศ

(๕) พัฒนาแรงงานให้เพียงพอและสอดคล้องกับกิจการเป้าหมายที่ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่

๒.๓.๔ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค

ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาคเป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเห็นชอบการประกาศพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๔ ภาค โดยมีขอบเขตเป็นระดับจังหวัด (โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๕) ดังนี้

๑) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (Northern Economic Corridor: NEC - Creative LANNA) ครอบคลุมพื้นที่ ๔ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูนและจังหวัดลำปาง

๒) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (North-Eastern Economic Corridor: NeEC - Bio economy) ครอบคลุมพื้นที่ ๔ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย

๓) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง - ตะวันตก (Central-Western Economic Corridor: CWEC) ครอบคลุมพื้นที่ ๔ จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

๔) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) ครอบคลุมพื้นที่ ๔ จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

กพศ. ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 5 พฤษภาคม 2565 เห็นชอบการประกาศพื้นที่
 ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค โดยมี **ขอบเขตเป็นระดับจังหวัด**

(क्रम. มีมติเห็นชอบเมื่อ 20 กันยายน 2565)

- (1) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ : เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง
- (2) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ขอนแก่น นครราชสีมา อุดรธานี และหนองคาย
- (3) พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง - ตะวันตก : อัญญา นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี
- (4) พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ : ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช

ภาพ : แสดงขอบเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการพัฒนาเป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่เชื่อมโยงการพัฒนาตั้งแต่ ๓ จังหวัดขึ้นไป และมีตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความได้เปรียบ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมทางเศรษฐกิจสามารถเชื่อมโยงในลักษณะของห่วงโซ่มูลค่า เป็นพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาค และช่วยสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับภาคธุรกิจและประชาชนในพื้นที่ อีกทั้ง ประชาชนและภาคส่วนในพื้นที่ที่มีการยอมรับและการสนับสนุน

๑) วัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค ดังนี้

(๑) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC - Creative LANNA) พื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง ได้พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลักของประเทศอย่างยั่งยืน โดยพัฒนา Creative Ecosystem ให้เอื้อต่อการเป็นเมืองสร้างสรรค์พัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์ สร้างแบรนด์และส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ พัฒนาด้านการศึกษาและวิจัย และบุคลากรด้านการสร้างสรรค์

(๒) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง-ตะวันตก (CWEC) ในพื้นที่จังหวัดอัญญา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดกาญจนบุรี ได้พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำด้านอุตสาหกรรมเกษตรการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไฮเทคมูลค่าสูง เชื่อมโยงกับกรุงเทพ และพื้นที่โดยรอบ และ Eastern Economic Corridor: EEC โดยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของฐานอุตสาหกรรมเดิม ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ส่งเสริมการพัฒนาเขตการท่องเที่ยวเชิงมรดกโลก ประวัติศาสตร์และการอนุรักษ์

(๓) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (NeEC - Bio economy) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ได้พัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพแห่งใหม่ของประเทศด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้หลากหลายเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและปลอดภัย ส่งเสริมการลงทุนด้านเกษตร/อุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์และพัฒนาบุคลากรด้านเกษตรและอุตสาหกรรมชีวภาพ

(๔) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (SEC) ในพื้นที่จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภาคใต้ในการเชื่อมโยงการค้าและโลจิสติกส์กับพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศ และภูมิภาคฝั่งทะเลอันดามันเป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพและการแปรรูปเกษตรมูลค่าสูง (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ผลิตภัณฑ์ประมง และอื่น ๆ) เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวสู่นานาชาติ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอ่าวไทยและอันดามันและการท่องเที่ยวแบบผสมผสานเชิงสุขภาพและวิถีชุมชน ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมและการพัฒนาเมืองน่าอยู่พัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาทเป็นประตูการค้าและโลจิสติกส์

ภาพ : แสดงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ แห่ง

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้แต่ละหน่วยงานได้ขับเคลื่อนการพัฒนาตามองค์ประกอบ ๕ ด้านด้วย กล่าวคือ ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เห็นชอบการเห็นชอบองค์ประกอบการพัฒนา ๕ ด้านและมอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงานตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน ดังนี้

(๑) ด้านการให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกการลงทุน (หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ) เพื่อให้สิทธิประโยชน์เป็นการเฉพาะและในระดับสูง กำหนดมาตรการส่งเสริม Ecosystem มีกิจการเป้าหมายตามจุดเน้นการพัฒนาแต่ละระยะฯ ส่งเสริม Bio-Circular-Green Economy (BCG) อำนวยความสะดวกต่างที่เอื้อต่อการลงทุน

(๒) ด้านการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตและบริการ (หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงอุตสาหกรรม) เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและบริการ บริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์และสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่

(๓) ด้านการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี (หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม) เพื่อยกระดับการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างรัฐ - เอกชน - สถาบันการศึกษา - ชุมชน

(๔) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน) เพื่อจัดทำแผนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งในด้านคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคสาธารณูปการ นิคมอุตสาหกรรม พื้นที่รองรับอุตสาหกรรม และเพื่อสนับสนุนจุดเน้นการพัฒนาของระยะฯ รวมทั้งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักอื่น ๆ

(๕) ด้านการพัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ (หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงแรงงานและกระทรวงพาณิชย์) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับกิจการเป้าหมายในพื้นที่ พัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ บ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่นพัฒนาผู้ให้บริการ (Service Provider)

๒) การกำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ได้มีมติเห็นชอบการกำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายสำหรับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนเป็นการเฉพาะและเหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) เสนอคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษตามแนวทางที่ กพศ. ให้ความเห็นชอบต่อไป โดยมีพื้นที่และคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

(๑) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (Northern Economic Corridor: NEC – Creative LANNA) ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง ส่งเสริมคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ๒) อุตสาหกรรมดิจิทัล ๓) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) และ ๔) อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

(๒) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeastern Economic Corridor : NeEC – Bio economy) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ส่งเสริมคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) อุตสาหกรรมชีวภาพ และ ๒) อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

(๓) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง - ตะวันตก (Central - Western Economic Corridor: CWEC) ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี ส่งเสริมคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และ ๒) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

(๔) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (Southern Economic Corridor : SEC) ในพื้นที่จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่งเสริมคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ๒) อุตสาหกรรมชีวภาพ และ ๓) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism)

ภาพ : แสดงคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายและสิทธิประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๑๘/๒๕๖๕ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ มีผลตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นมา ซึ่งได้กำหนดพื้นที่และคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงฯ ตามที่ กพศ. กำหนด โดยสิทธิประโยชน์ครอบคลุมทั้งมาตรการด้านภาษีและที่มีใช้ภาษี เพื่อให้สามารถดึงดูดการลงทุนในลักษณะคลัสเตอร์ตามจุดเน้นของแต่ละระบียง เพื่อให้พื้นที่เกิดเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของภาคและประเทศ รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ดังนี้ กลุ่ม A1+ เช่น อุตสาหกรรมต้นน้ำที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง อาทิ Biotech Nanotech ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๑๐ – ๑๓ ปี (ไม่จำกัดวงเงิน) กลุ่ม A1 – A4 เช่น อุตสาหกรรมฐานความรู้ที่เน้นการออกแบบและการวิจัยพัฒนา กลุ่มกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๓ – ๘ ปี

ทั้งนี้ ยังให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม หากมีการพัฒนาบุคลากร หรือวิจัยและพัฒนา ตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยกิจการในกลุ่ม A1+ ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม อีกเป็นระยะเวลา ๒ ปี สำหรับกิจการในกลุ่ม A1 A2 A3 และ A4 ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตรากปกติ เพิ่มอีก ๓ ปี นับจากวันสิ้นสุด ระยะเวลาการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยมีเงื่อนไขที่กำหนด อาทิ เกณฑ์การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ ต้องมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ได้แก่ สหกิจศึกษาและทวิภาคี หรือความร่วมมือ เพื่อพัฒนาบุคลากรไทยในด้าน S&T อื่น ๆ ตามที่ได้รับความคิดเห็นชอบ โดยมีจำนวนนักเรียน หรือนักศึกษาที่จะรับเข้าฝึกอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของจำนวนพนักงานในโครงการ หรือไม่น้อยกว่า ๔๐ คน แล้วแต่จำนวนขั้นต่ำ นอกจากนั้น ยังมีสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามเกณฑ์ การวิจัยและพัฒนา โดยมีเงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ หรือไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ล้านบาท ของยอดรวมใน ๓ ปีแรก

๓) การดำเนินการระยะต่อไปของระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค

(๑) เร่งรัดให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๔ ภาคเพิ่มขึ้น โดยเร่งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อดึงดูดการลงทุนในระยะเบียงๆ ตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่ประกาศไปแล้ว เพิ่มประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกการลงทุน และกำหนดมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติม

(๒) เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ โดยเน้นเชื่อมโยง ภายในพื้นที่ระเบียงๆ และเชื่อมโยงกับพื้นที่ต่อเนื่อง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนจุดเน้น ของแต่ละระเบียงๆ ได้แก่ พัฒนาโครงข่ายการสื่อสารและโทรคมนาคมในระยะเบียงๆ ภาคเหนือ โครงสร้าง พื้นฐานด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ในระยะเบียงๆ ภาคใต้ และโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง /โลจิสติกส์และด้านการวิจัยพัฒนาในระยะเบียงๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระยะเบียงๆ ภาคกลาง - ตะวันตก

(๓) พัฒนาห่วงโซ่การผลิตและบริการ โดยศึกษาประเภทสินค้าและบริการ ที่มีศักยภาพจากคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อพัฒนาเชื่อมโยงต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำในระยะเบียงๆ และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง รวมทั้งสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการและชุมชนมีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทาน และได้รับประโยชน์จากการพัฒนา

(๔) พัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมแรงงานและศักยภาพผู้ประกอบการ โดยร่วมพัฒนาความรู้และทักษะแรงงานตามความต้องการของกิจการที่มุ่งเน้นในระยะเบียงๆ สนับสนุน สถานศึกษาในพื้นที่ดำเนินงานร่วมกับผู้ประกอบการ ปรับหลักสูตรที่สนับสนุนการพัฒนาคลัสเตอร์ อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้กับต่างประเทศ ตลอดจนบ่มเพาะและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการท้องถิ่น

(๕) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยต่อยอด งานวิจัยให้ใช้ประโยชน์ได้ในเชิงพาณิชย์ เพิ่มศักยภาพสถาบันการศึกษา ศูนย์วิจัย และอุทยาน วิทยาศาสตร์ในพื้นที่ให้มีบทบาทนำ และเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาในการวิจัยและพัฒนา สนับสนุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงเกษตรกร

การดำเนินงานในระยะต่อไป

	<ul style="list-style-type: none"> • เร่งรัดให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาคเพิ่มขึ้น <ul style="list-style-type: none"> - โดยเร่งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อดึงดูดการลงทุนในระเบียงฯ ตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่ประกาศไปแล้ว เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกการลงทุน และกำหนดมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติม
	<ul style="list-style-type: none"> • เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ <ul style="list-style-type: none"> - โดยเน้นเชื่อมโยงภายในพื้นที่ระเบียงฯ และเชื่อมโยงกับพื้นที่ต่อเนื่อง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนจุดเน้นของแต่ละระเบียงฯ ได้แก่ พัฒนาโครงข่ายการสื่อสารและโทรคมนาคมในระเบียงฯ ภาคเหนือ โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ในระเบียงฯ ภาคใต้ โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง/โลจิสติกส์และด้านการวิจัยพัฒนาในระเบียงฯ ภาคตะวันออก/เชียงใหม่ และระเบียงฯ ภาคกลาง-ตะวันตก
	<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาห่วงโซ่การผลิตและบริการ <ul style="list-style-type: none"> - โดยศึกษาประเมินสินค้าและบริการที่มีศักยภาพจากคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อพัฒนาเชื่อมโยงต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำในระเบียงฯ และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง รวมทั้งสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการและชุมชนมีส่วนร่วมในห่วงโซ่คุณค่าและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา
	<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมแรงงานและศักยภาพผู้ประกอบการ <ul style="list-style-type: none"> - โดยร่วมพัฒนาความรู้และทักษะแรงงานตามความต้องการของกิจการที่มุ่งเน้นในระเบียงฯ สนับสนุนสถานศึกษาในพื้นที่ดำเนินงานร่วมกับผู้ประกอบการ ปรับหลักสูตรที่สนับสนุนการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้กับต่างประเทศ ตลอดจนบ่มเพาะและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการท้องถิ่น
	<ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี <ul style="list-style-type: none"> - โดยต่อยอดงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์ได้ในเชิงพาณิชย์ เพิ่มศักยภาพสถาบันการศึกษา ศูนย์วิจัย และอุทยานวิทยาศาสตร์ในพื้นที่ให้มีบทบาทนำและเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาในการวิจัยและพัฒนา สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงเกษตรกร

ธันวาคม 2566 13

ภาพ : แสดงการดำเนินงานในระยะต่อไป

๒.๔ นโยบายด้านการพัฒนากำลังคนของรัฐบาล

การพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อให้คนไทยในอนาคตเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมีแบบแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคคนในทุกมิติตามความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ให้มีความสมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมโดยมีนโยบายการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ คือ **นโยบายข้อ ๘ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย** โดยมุ่งเน้น ดังนี้

- ๑) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - (๑) จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ
  - (๒) ส่งเสริมให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
- ๒) พัฒนาระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - (๑) ปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพของคนทุกช่วงวัย สำหรับศตวรรษที่ ๒๑
  - (๒) จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน
- ๓) พัฒนาอาชีพและพัฒนาคุณภาพวิชาชีพและพัฒนาแรงงานรองรับอุตสาหกรรม ๔.๐
- ๔) ดึงดูดคนเก่งจากทั่วโลกเข้ามาทำงานกับคนไทยและส่งเสริมผู้มีความสามารถสูง
- ๕) วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ
  - (๑) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและความยากจน
  - (๒) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้น
  - (๓) สร้างเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ

- ๖) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย
- (๑) มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู
  - (๒) พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล
  - (๓) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
  - (๔) ส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง
- ๗) จัดทำระบบปริญญาชุมชนและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น

นโยบายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย เป็นนโยบายหลักที่รัฐบาลนำไปใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยต้องการพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อให้คนไทยในอนาคตเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และมุ่งพัฒนาคนในทุกมิติตามความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยให้มีความสมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพวิชาชีพและพัฒนาแรงงานรองรับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ จัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในการพัฒนากำลังคนให้มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้จริง โดยเฉพาะกำลังคนที่อยู่ในอุตสาหกรรมแล้ว กำลังคนที่กำลังจะเข้าสู่อุตสาหกรรม และการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีในอนาคต

เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ในด้านการศึกษาว่า “รัฐบาลจะดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด เพื่อสร้างอนาคต สร้างรายได้ กระจายอำนาจการศึกษาให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละวัย และใช้ระบบเทคโนโลยีการศึกษสมัยใหม่ จัดทำหลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความรู้ความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาทั้งในด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) และการวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier Research) เพื่อต่อยอดให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยไม่ละเลยการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศและการปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของโลก สมัยใหม่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม”

๒.๕ แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ จัดทำขึ้น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๑ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓ สำหรับใช้เป็นกรอบการยกระดับคุณภาพของระบบอุดมศึกษาให้เกิดการพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของสังคมไทย อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม บริบทสำคัญของโลกในมิติต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งการเกิดของประชากรกลุ่มใหญ่ของโลกยุคดิจิทัล ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิต ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจที่บีบคั้นกำลังคนของประเทศให้เร่งปรับและเพิ่มสมรรถนะ ความเชื่อมโยงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เห็นผลเชิงประจักษ์และรุนแรงมากยิ่งขึ้น ตลอดจนทิศทางการเมืองที่มีผลต่อการวางแผนพัฒนาในหลายด้าน ประกอบกับประเทศไทยกำลังเข้าสู่ช่วงที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ และช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ซึ่งนโยบายและแผนระดับประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินการปรับปรุงกรอบการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบท และระยะเวลาข้างต้น อีกทั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้จัดทำกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เพื่อใช้กำหนดทิศทาง และแนวทางในการปรับปรุงแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ และจัดทำแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เป็นกรอบการยกระดับคุณภาพของระบบอุดมศึกษาให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของสังคมไทย กำหนดวิสัยทัศน์ “อุดมศึกษาสร้างคน สร้างปัญญา ปลูกฝังคุณธรรม เพื่อพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพคน ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงเรียนรู้ ยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาและสมรรถนะกำลังคนตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งเสริมสร้างบุคลากรอุดมศึกษาคุณภาพสูง

ยุทธศาสตร์ที่ 1
พัฒนาศักยภาพคน
(CAPACITY BUILDING)

แนวทางขับเคลื่อน

การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- พัฒนาผู้เรียน องค์ความรู้ เพื่อความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม
- สร้างโอกาสการเข้าถึงอุดมศึกษา อย่างทั่วถึง เป็นธรรม
- จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงวัย
- เชื่อมโยงการศึกษาระดับอื่น
- สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

การยกระดับคุณภาพการศึกษาและสมรรถนะกำลังคน

- ปรับระบบกำกับคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น
- วางทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตอบโจทย์ประเทศ
- จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน
- ปรับระบบการศึกษาระดับผู้เรียนนอกวัยเรียน
- เสริมสร้างความเป็นพลเมือง
- สร้างความเข้มแข็งเชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ศาสตร์โลกตะวันออก

การสร้างเสริมบุคลากรคุณภาพสูง

- ยกระดับคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการ
- วางกรอบเส้นทางความก้าวหน้าในสายงานอาชีพ
- ยกระดับชุมชนวิชาการสู่ระดับนานาชาติ

7

ภาพ : แสดงยุทธศาสตร์ที่ ๑ แนวทางการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยอุดมศึกษา มุ่งสร้างความเข้มแข็งโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยในระบบอุดมศึกษา เพื่อการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และถ่ายทอดสู่การใช้ประโยชน์ การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย ทั้งในและนอกประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2
ส่งเสริมระบบนิเวศ
วิจัยอุดมศึกษา
(RESEARCH ECOSYSTEM BUILDING)

แนวทางขับเคลื่อน

การวิจัย นวัตกรรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

- วิจัยตามอัตลักษณ์และศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา
- ยกระดับหน่วยวิจัย สร้างความร่วมมือการวิจัย
- ระดมทรัพยากรและความเชี่ยวชาญต่างประเทศ
- พัฒนาหลักเกณฑ์การจัดสรร เงินอุดหนุนการวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรม
- พัฒนาคณะ ความสามารถ บัณฑิตและนักวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาและระดับหลังปริญญาเอก
- ลดข้อจำกัด และอุปสรรคในการทำวิจัย
- พัฒนาระบบนิเวศวิจัยและนวัตกรรม และบุคลากรด้านการวิจัย

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/ปัจจัยเอื้อ ส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการนวัตกรรม

- พัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
- จัดสรรผลประโยชน์จากงานวิจัยและทรัพย์สินทางปัญญา

8

ภาพ : แสดงยุทธศาสตร์ที่ ๒ แนวทางการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ จัดระบบอุดมศึกษาใหม่ เร่งปฏิรูปข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการพัฒนาอุดมศึกษา มุ่งเน้นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามอัตลักษณ์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและระบบฐานข้อมูล ตลอดจนการปฏิรูประบบการเงินอุดมศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3
จัดระบบอุดมศึกษาใหม่
(HIGHER EDUCATION TRANSFORMATION)

แนวทางขับเคลื่อน

การบริหารจัดการและธรรมาภิบาล

- ศึกษาวิจัยระบบธรรมาภิบาลและวางแนวทางในสถาบันอุดมศึกษา
- เปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลอุดมศึกษา
- ประเมินสถาบันอุดมศึกษาซึ่งธรรมาภิบาล

การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามอัตลักษณ์

- กำหนดจุดเน้นเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศ และการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา
- พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่ม CLMV ภูมิภาคและนานาชาติ

ความมั่นคงทางการเงินในระดับอุดมศึกษา

- ปฏิรูประบบการเงินอุดมศึกษา

อุดมศึกษาดิจิทัล

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและระบบฐานข้อมูล

9

ภาพ : แสดงยุทธศาสตร์ที่ ๓ แนวทางการขับเคลื่อน

บทบาทของอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้บรรลุเป้าหมาย ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยกระดับศักยภาพ เพิ่มความเข้มแข็งในกับอุดมศึกษาให้มีความพร้อม เป็นอุดมศึกษาที่พัฒนาแล้ว สามารถนำผลผลิตกำลังคนคุณภาพและองค์ความรู้ชั้นเลิศ มาขับเคลื่อน ในฐานะหัวรถจักรที่จะนำพาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ข้างต้น

กลไกขับเคลื่อนสำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประกอบด้วย

๑) มี ๗ นโยบายหลัก (Flagship Policies) มีดังนี้

(๑) กำลังคนสมรรถนะและศักยภาพสูงตอโจทย์การพัฒนาอุตสาหกรรมตามโมเดล BCG และอุตสาหกรรมเป้าหมายตามกรอบ อววน.

(๒) กำลังคนระดับสูงที่มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมและบริการใหม่แห่งอนาคตเพิ่มขึ้น

(๓) วิสาหกิจชุมชน ระบบเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมรวมถึง SMEs , IDEs, และ DEEP TECH : START UP มีความเข้มแข็ง และสร้างมูลค่า

(๔) การรองรับสังคมสูงวัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสมบูรณ์

(๕) การสร้างความเป็นเลิศ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์

(๖) ศูนย์กลางความเชี่ยวชาญระดับนานาชาติ (HUB OF TALENT & KNOWLEDGE)

(๗) โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิจัยและนวัตกรรม ใน สถาบันอุดมศึกษาที่เข้มแข็ง

๒) มี ๓ กลไกหลัก (Flagship Mechanisms) มีดังนี้

(๑) การปฏิรูประบบการเงินและงบประมาณที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

(๒) การส่งเสริมธรรมาภิบาล ให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

(๓) การยกระดับฐานข้อมูลระบบอุดมศึกษาให้มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง แม่นยำ มีเสถียรภาพ

ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรี ได้เห็นชอบ กรอบวงเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ วงเงินรวม ๑๑๔,๙๗๐.๔๐ ล้านบาท เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐^๕

---

^๕ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, “แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)” สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announce-all/pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html>.

กลไกขับเคลื่อนสำคัญ พ.ศ. 2566 - 2570

7 นโยบายหลัก (FLAGSHIP POLICIES)

- FP 1: กำลังคนสมรรถนะและศักยภาพสูงรองรับอุตสาหกรรมตามโมเดล BCG และอุตสาหกรรมเป้าหมายตามกรอบ อววน.
- FP 2: กำลังคนระดับสูงที่มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมและบริการใหม่ส่งอนาคตเพิ่มขึ้น
- FP 3: วิสาหกิจชุมชน ระบบเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมรวมถึง SMEs , IDEs , และ DEEP TECH : START UP มีความเข้มแข็ง และสร้างมูลค่า
- FP 4: การรองรับสังคมสูงวัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสมบูรณ์
- FP 5: การสร้างความเป็นเลิศ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์
- FP 6: ศูนย์กลางความเชี่ยวชาญระดับนานาชาติ (HUB OF TALENT & KNOWLEDGE)
- FP 7: โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม ในสถาบันอุดมศึกษาที่เข้มแข็ง

3 กลไกหลัก (FLAGSHIP MECHANISMS)

- FM 1: การปฏิรูประบบการเงินและระบบประกันที่มุ่งเสถียรทุกวิถี
- FM 2: การส่งเสริมธรรมาภิบาล ให้ความโปร่งใสตรวจสอบได้
- FM 3: การยกระดับฐานข้อมูลระบบอุดมศึกษา ให้ความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง แม่นยำ มีศักยภาพ

ภาพ : กลไกขับเคลื่อนสำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

โดยที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ โดยปัจจุบัน ทปอ. มีจุดมุ่งเน้น มุขหมายที่ ๑๒ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยหมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ซึ่งมุ่งตอบสนองเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๒ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๒ การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยคนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย สามารถสร้างงานอนาคต และสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม และเป้าหมายที่ ๓ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้ สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ นอกจากนี้ หมุดหมายที่ ๑๒ ยังมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นเป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นเป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และ ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในประเด็นเป้าหมาย การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

๒.๖ นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

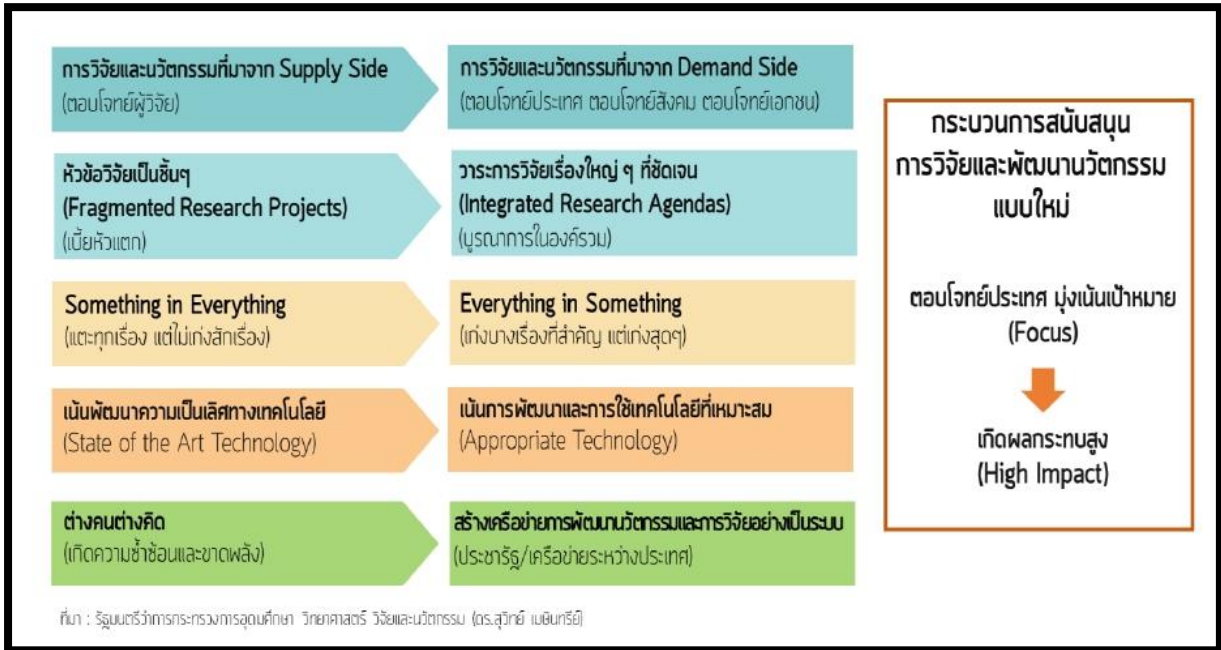
นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐ เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ที่สอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และนโยบายของรัฐบาล โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อเตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ ๒๑ พัฒนาเศรษฐกิจที่กระจายโอกาสอย่างทั่วถึง สังคมที่มั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับแนวหน้าในสากล นำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ฉบับนี้ คำนึงถึงบริบทของการปฏิรูปประเทศในปัจจุบัน การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นกระทรวงใหม่ และบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงออกแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือ ตามเป้าประสงค์ของการพัฒนาใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ ๒) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม ๓) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน และ ๔) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในแต่ละแพลตฟอร์ม ได้กำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ (Objectives and Key Results : OKR) และชุดโปรแกรมภายใต้แพลตฟอร์ม เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบแผนด้านการอุดมศึกษา และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ได้ร่วมกันจัดทำแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ขึ้นเพื่อเป็นแผนระยะกลาง โดยมียุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับ นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐ เพื่อให้ทันการกับการจัดสรรงบประมาณปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ตามแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๑ (๑) และ (๒) โดยจะมีการปรับปรุงนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศ รวมทั้งปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ขึ้น โดยเพิ่มเติมการมองภาพอนาคต การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของประเทศและของโลก และสถานการณ์การพัฒนาประเทศรายสาขา รวมทั้งการพัฒนาเชิงพื้นที่^๖

^๖ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, “นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐” สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/stg-policy/930-2563-2570.html>.

นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๗๐

- ๑ การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้
- ๒ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม
- ๓ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน
- ๔ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ และลดความเหลื่อมล้ำ

ภาพ : แสดงทิศทางการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ภาพ : แสดงเป้าประสงค์และแพลตฟอร์มการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Platform) ของนโยบายและยุทธศาสตร์ อววน.

วิธีการพิจารณาศึกษาบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๓.๑ การตั้งคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้มีคำสั่ง อ.๘/๒๕๖๔ ตั้งคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. คณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

อนุกรรมการ

- ๑.๑ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ประธานคณะกรรมการ
- ๑.๒ นายสมเดช นิลพันธุ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
- ๑.๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
- ๑.๔ นายสมชาย เสียงหลาย อนุกรรมการ
- ๑.๕ ศาสตราจารย์จันทวีร์ คล้ายสังข์
- ๑.๖ นายปวีณ นราเมธกุล
- ๑.๗ นายพรชัย มงคลวนิช
- ๑.๘ รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา
- ๑.๙ รองศาสตราจารย์สมหมาย ผิวสอาด
- ๑.๑๐ นายศรัณค์พลล์ ตั้งสะสม
- ๑.๑๑ นายอรรถพล สังขวาสี
- ๑.๑๒ รองศาสตราจารย์ศรีจิตรา เจริญลาภนพรัตน์ เลขาธิการคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

- ๑.๑๓ ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์
- ๑.๑๔ ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล
- ๑.๑๕ นายชุมพล พรประภา
- ๑.๑๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติกร ภมรปฐมกุล
- ๑.๑๗ นางสาวนวลวรรณ ชะอุ่ม
- ๑.๑๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศธร ไชลิตธรรม
- ๑.๑๙ รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย
- ๑.๒๐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชกร วงษ์คำชัย
- ๑.๒๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินดา เกณฑ์มา

บุคคลได้รับมอบหมายภารกิจให้ปฏิบัติงานในคณะกรรมการ

๑.๒๑ ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๒ นางสาวเขตติชะวาณิช	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๓ นางเกศินี ไกรครุฑรี	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๔ นางสาวดารณี อรุณวรากรณ์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๕ นางสาวนริศรา อินทะสิริ	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๖ ศาสตราจารย์นันทรिका ชันชื้อ	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๗ นายมงคล สาริสุต	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๘ รองศาสตราจารย์วิมลฐา แสงสุข	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑.๒๙ รองศาสตราจารย์สายสุนีย์ พุทธาคณเจริญ	เลขานุการประจำคณะกรรมการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับด้านการอุดมศึกษา และสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอปรับปรุงกฎหมายให้สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ พิจารณาศึกษาสภาพปัญหา และติดตามการดำเนินการด้านการพัฒนา และการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้านการอุดมศึกษาของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยให้ความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เสนอประธานคณะกรรมการผ่านเลขานุการคณะกรรมการเพื่อพิจารณามอบหมายให้ คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาศึกษาและเสนอแนะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป ด้านการอุดมศึกษา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับภารกิจด้านการอุดมศึกษา

๒.๓ พิจารณาศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานด้านอุดมศึกษาของประเทศ สถาบันการอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อให้เกิด การพัฒนาคนในทุกช่วงวัย มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบ อาชีพและวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรด้านการจัดการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศในมิติต่าง ๆ และเกิดการปฏิรูป หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดการศึกษาที่เป็นสากลและยังคงเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมความเป็นไทย รวมถึงการส่งเสริมให้มีระบบธรรมาภิบาลที่ดี

๒.๔ ประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการอื่นในคณะกรรมการ เพื่อบูรณาการภารกิจให้สอดคล้องกับเป้าหมายและเป็นเอกภาพ รวมถึงจัดการประชุม กิจกรรม หรือโครงการที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมการ กับคณะกรรมการอื่น ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างรอบด้าน

๒.๕ จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะ ให้คณะกรรมการ พิจารณาดำเนินการเสนอต่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบเพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วุฒิสภา ได้รวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้างานวิจัย กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลที่ได้รับมาประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบการพิจารณา ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดังนี้

๓.๒.๑ การประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

๑.๑) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๐ (๗/๒๕๖๖) วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ พิจารณารายงานการสัมมนาของคณะกรรมการ เรื่อง “บทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย” เมื่อวันพุธที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖

๑.๒) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๑ (๘/๒๕๖๖) วันพฤหัสบดีที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ พิจารณาติดตามความก้าวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ และกลไกการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนสภาพปัญหาและความท้าทายในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญ ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น

๑.๓) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๒ (๙/๒๕๖๖) วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ พิจารณาติดตามความก้าวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือและกลไกการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนสภาพปัญหาและความท้าทายในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น

๑.๔) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๓ (๑๐/๒๕๖๖) วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ พิจารณาติดตามความก้าวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและกลไกการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนสภาพปัญหาและความท้าทายในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น

๑.๕) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๔ (๑๑/๒๕๖๖) วันอังคารที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๖ พิจารณาติดตามความก้าวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง - ตะวันตก และกลไกการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนสภาพปัญหาและความท้าทายในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น

๓.๒.๒ การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ข้อมูล

คณะอนุกรรมการอุดมศึกษาในคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วุฒิสภา ได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็น ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑. นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๒. นางสาวสุวรรณา พัฒนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาววราลี ศิววงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๔. นายพาร์รุต แวดอเลาะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๒. นางสาวพิมพ์นารา นาคฉัตรีย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. นายพันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี	หัวหน้ากลุ่มภารกิจบริหารยุทธศาสตร์
๒. นางสาวมาลินี รัตนนันทพัฒน์	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
๓. นายจรรูวิทย์ คงนคร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

กระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑. นายทรงกลด สว่างวงศ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ช่วยราชการสำนักงานปลัดกระทรวง มหาดไทย
๒. นายกฤษณะ พิณีจ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริม การบริหารราชการจังหวัด
๓. นายสรารุช สุขริน	รักษาราชการในตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านการพัฒนาและส่งเสริม การบริหารราชการจังหวัด
๔. นายอลงกต มีแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานยุทธศาสตร์ การพัฒนาพื้นที่
๕. นางสาวแพรมนภา คำประกอบ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ พิเศษ
๕. นายจรรูวิทย์ คงนคร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๖. นางสาวนุร้อาเซียน ยูโซะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ภาคใต้

จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. นายพงศ์ศักดิ์ เมืองดี

หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. นายธราพงษ์ สุภัทรประทีป

แทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

๓. นางสาวนันทพร วุฒิสิทธิ

ผู้ช่วยผู้ว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต ๒

๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ชัยเพชร

ภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช (แทน)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (แทน)

๕. นายจักรกฤษณ์ สุขคง

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

๖. นายกฤษณ์ เย่าเนื่อง

ศรีวิชัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ผู้อำนวยการประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช

๗. นายดิเรกฤทธิ์ ทวะกาญจน์

นายกเทศมนตรีนครนครศรีธรรมราช (แทน)

จังหวัดระนอง

๑. นางสาวคณาธิป สุขเจริญ

หัวหน้าสำนักงานจังหวัดระนอง

๒. นางสาวรัชณี จิตต์สว่าง

ผู้แทน ศึกษาธิการจังหวัดระนอง

๓. ว่าที่ร้อยตรีกฤษฏา ฉิมพลีวัฒน์

ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนระนอง

๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สืบพงศ์ จินดาพล

รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จังหวัดชุมพร

นางสาวอรุณศิริ แพน้อย

ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูล

เพื่อการพัฒนาจังหวัด

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นางสาวพรรณมา พรหมวิเชียร

รองศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาคเหนือ

จังหวัดลำพูน

๑. นายชาติรี กิตติชนดิษฐ์

รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

๒. นายบุญส่ง ไชยมณี

หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน

๓. นางจันทนา ไวยาวังมัย

อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน

๔. นายอารักษ์ เทพศิริ

ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทลำพูน

๕. นางกรกรัตน์ ยุกติรัตน์

พาณิชย์จังหวัดลำพูน

๖. นางสาวโนนทัย ไชยแสนขมภู

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน

๗. นายสุภรณ์วัฒน์ สุรการ

ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำพูน

๘. นายพิชิต นิตย์โรจน์

รองประธานหอการค้าจังหวัดลำพูน

จังหวัดลำปาง

๑. นายธนาธิป เสมแย้ม
๒. นางสาวอำพัน ใจอินตา
๓. ดร.ขวัญนภา สุขคร

รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง
ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาลำปาง
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

จังหวัดเชียงราย

นางอุบลรัตน์ พ่วงภิญโญ

หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงใหม่

๑. นายวรวิทย์ ชัยสวัสดิ์
๒. นางนัยนภัส สังขนุกิจ
๓. นายสุรพล สุปรีรินทร์คำ
๔. นายสงกรานต์ มุลวิจิตร
๕. นางสาวมลินี ณ เชียงใหม่
๖. นายปรกฤษฎ์ สายหัสดี
๗. นายรัศรุจ เทพฉายโต
๘. ดร.ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์
๙. รองศาสตราจารย์ปิติวัฒน์ วัฒนชัย
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ อุทัยชนะ

รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
พาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่
นักวิชาการแรงงานชำนาญการสำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงใหม่
กรรมการเลขาธิการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัดขอนแก่น

๑. นายพันธ์เทพ เส้าโกศล
๒. นายรุจติศักดิ์ รังษี
๓. นางสาวสุวรรณี เพี้ยเอี้ย
๔. ศ.ดร.ธิดารัตน์ บุญมาศ
๕. ผศ.ดร.ทริส ประสารฉ่ำ

รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดขอนแก่น
ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
รองอธิการบดีฝ่ายนวัตกรรมและวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองอธิการบดีประจำวิทยาเขตขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

๖. นางสาวณัฐชนก วงศ์สละ หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผนงาน
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น
๗. นายชาญยุทธ วันดี พาณิชย์จังหวัดขอนแก่น สำนักงานพาณิชย์
จังหวัดขอนแก่น
๘. นางจตุพร วรรณศรี นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ
สำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น
๙. นายภาณุวัฒน์ ผดุงรัตน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดนครราชสีมา

๑. นายณรงชนนฐ์ ดีปุ่ ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์
และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กำไร เปื่อนสันเทียะ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปชชิจีเพื่อเศรษฐกิจ
ชนบทยั่งยืน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัคตตรีัย รัชสวัสดิ์ รองอธิการบดี ฝ่ายบริการวิชาการ
และพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา
๔. ดร.เอนก เจริญภักดี รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์นโยบายและแผน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
๕. นางสุมัยยา กิจงาม ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
๖. ดร.ประยงค์ กীরติอุไร รองอธิการบดีฝ่ายแผนยุทธศาสตร์
และประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
แรงงานจังหวัดนครราชสีมา
๗. นางสาวปฎิญา ทองสมจิตร นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญ
การพิเศษ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๕
๘. นางสาวจิราภรณ์ วงศ์คำภา นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๕ นครราชสีมา
๙. นายโนเสวฐ ยืนยั้ง

จังหวัดหนองคาย

๑. นายชาญชัย คงทัน รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
๒. นายสนั่น ณ นุงษ์ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดหนองคาย
๓. นายชยพล สอนหาจักร์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์
และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
๔. นายภราดร คงทอง นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคาย

๕. นางอาทิตย์วารรณ สาริกาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์
จังหวัดหนองคาย
๖. นายพงษ์เทพ พิพิธกุล
พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
จังหวัดหนองคาย
๗. นางสาวรุจภา วีสเพ็ญ
ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดหนองคาย
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
หนองคาย
๘. นายศรุต โนนเดช
เจ้าพนักงานขนส่งชำนาญการ
สำนักงานขนส่งจังหวัดหนองคาย
๙. นายชัยวัฒน์ ภูธวุฒิ
นักผังเมืองชำนาญการพิเศษ
สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง
จังหวัดหนองคาย
๑๐. นายสุรศักดิ์ จันทร์ชุม
อุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย
๑๑. นายจักริน พิชาลี
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม จังหวัดหนองคาย
๑๒. นางพวงพกา ร้อยพรมมา
ธนารักษ์พื้นที่หนองคาย
สำนักงานธนารักษ์พื้นที่หนองคาย
๑๓. นางสาวนทีรัตน์ นามบุตร
นักวิชาการศุลกากรปฏิบัติการ
สำนักงานศุลกากรหนองคาย
๑๔. นายปราโมทย์ จันทรวีหุร
นายช่างโยธาอาวุโส แขวงทางหลวง
หนองคาย
๑๕. นายสันติภาพ จันทำมา
นายช่างโยธาคำนาถงานแขวงทางหลวงชนบท
๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติ แสงอรุณ
คณบดีคณะสหวิทยาการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
๑๗. นายพนม แสงแก้ว
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย
๑๘. นายมงคล แก้วรอด
ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย
๑๙. นางกานต์สิริ ยาศิริ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
๒๐. นายชยนิวีร์ ฉัตรทิน
นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย
๒๑. นายสุภวัช วิเชษฐพงษ์
เจ้าพนักงานสัตวบาลปฏิบัติงาน
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย
๒๒. นายวรภัทร วงษ์ปัตตานี
ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาจังหวัดหนองคาย

๒๓. นายวชิรพงษ์ ชาวเหนือ
๒๔. ว่าที่ร้อยตรี สุขุม ดลโสภณ
๒๕. นายวีระ เจริญรุ่ง
๒๖. นายธนภัทร ยุทธเกษมสันต์
๒๗. นายวศิน คุณวาสี
๒๘. นางสาวกชพรรณ จารุธำรง

จังหวัดอุดรธานี

๑. นายศรีณศักดิ์ ศรีเครือเนตร
๒. นายณัฐพงศ์ คำวงศ์ปิน
๓. นางชนิษฐา โกวิทยากร
๔. ว่าที่ร้อยโทสุธรรม ลครร่า
๕. นายฉัตรดิษฐ์ มุณีรัตน์
๖. นายอนุพงศ์ มกรานุรักษ์
๗. ดร.อิสเรศณูชิตว์ จันทร์ศรี
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิตรา ธัญสุนทรสกุล
๙. นายกองตรีพิสิษฐ์ พิพัฒน์วิไลกุล
๑๐. นายอมร พรหมดีราช
๑๑. ดร.กีมกร โดมมงคล
๑๒. นางสาวสุธาสินี ปลั่งไธม์

ภาคกลาง - ตะวันตก

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. นายกฤษฎี ฉายรัศมีกุล
๒. นายสิทธิวีร์ วรรณพุกษ์

จังหวัดนครปฐม

๑. นายชัชชัย แสงอินทร์
๒. ดร.วิรัตน์ ปิ่นแก้ว
๓. นางสาวชนากานต์ ธิติไชยวัฒน์

จังหวัดสุพรรณบุรี

นายภิญโญ สุนทรวิภาต

จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยาท ประทีปปรภาณูจน์

ปลัดอำเภอ ที่ว่าการอำเภอเมืองหนองคาย
นายอำเภอสระใคร ที่ว่าการอำเภอสระใคร
นายสถานีรถไฟหนองคาย
เลขาธิการหอการค้าจังหวัดหนองคาย
ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงานจังหวัดหนองคาย

รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุดรธานี
เกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุดรธานี
พาณิชย์จังหวัดอุดรธานี
อุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี
รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี
รองประธานหอการค้าจังหวัดอุดรธานี
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ผู้แทนนิคมอุตสาหกรรมอุดรธานี
ผู้จัดการโครงการ
ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์
และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์
และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดสำนักงาน
จังหวัดนครปฐม

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และข้อมูล
เพื่อการพัฒนาจังหวัด แทนผู้ว่าราชการจังหวัด

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

๓.๓ การจัดสัมมนา เรื่องบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การผลิตและพัฒนากำลังคนนับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนาได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น รวมทั้งประเทศไทยที่ยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบททั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ การที่รัฐกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) (จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค ได้แก่

๑. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ หรือ Northern Economic Corridor : NEC – Creative LANNA ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง โดยมุ่งเน้นยกระดับให้เป็นพื้นที่ลงทุนด้านการพัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลักของประเทศอย่างยั่งยืน

๒. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ Northeastern Economic Corridor : NeEC – Bioeconomy ประกอบด้วยจังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย มุ่งเน้นพัฒนาให้เป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพแห่งใหม่ของประเทศด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิตเชื่อมโยงการเกษตรและอุตสาหกรรมชีวภาพ

๓. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง - ตะวันตก หรือ Central - Western Economic Corridor : CWEC ประกอบด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี มุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำในด้านอุตสาหกรรมเกษตรการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไฮเทคมูลค่าสูงระดับมาตรฐานสากล เชื่อมโยงกรุงเทพฯ พื้นที่โดยรอบ และ EEC

๔. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคใต้ (Southern Economic Corridor : SEC) ประกอบด้วยจังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มุ่งเน้นพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภาคใต้ในการเชื่อมโยงการค้า และโลจิสติกส์กับพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศ และประเทศในภูมิภาคฝั่งทะเลอันดามัน และเป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพและการแปรรูปการเกษตรมูลค่าสูง รวมทั้งเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวระดับนานาชาติ

และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนใน ๑๐ พื้นที่เป้าหมาย (จังหวัดตาก จังหวัดสระแก้ว จังหวัดสงขลา จังหวัดตราด จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดเชียงราย จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดนราธิวาส) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและตลาดแรงงานให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพสูง มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการคิดและวิเคราะห์ สามารถปฏิบัติงานได้จริง ตอบโจทย์ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละพื้นที่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่เดียวกันการดำเนินการดังกล่าวต้องคำนึงถึง

ความต้องการทักษะของตลาดแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ เป็นสำคัญประกอบด้วย เพื่อให้การผลิต อัตราแรงงานตอบโจทยตรงกับความต้องการตามนโยบายการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย สอดคล้อง กับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ด้วยคณะกรรมการการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากำลังคนของประเทศ เพื่อรองรับ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย โดยคำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างของพื้นที่ จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการการอุดมศึกษาร่วมกับคณะกรรมการแรงงาน คณะกรรมการ การศึกษา วุฒิสภา และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จัดสัมมนา เรื่อง “บทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” ขึ้น เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษของประเทศไทย เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการดังกล่าว ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำไปประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ในวันพุธที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม ๔๐๒ - ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา

บรรยายพิเศษ เรื่อง “การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ นโยบาย การขับเคลื่อนและความท้าทาย” โดย นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ สำนักงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

บรรยายพิเศษ เรื่อง “EEC ต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่และเชิงยุทธศาสตร์” โดย ดร. อภิชาติ ทองอยู่ ที่ปรึกษาพิเศษ สกพอ.และประธานคณะทำงานประสานงานด้านการพัฒนาบุคลากรในเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก (EEC HDC) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

อภิปราย เรื่อง “การผลิตและพัฒนาากำลังคนรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ของประเทศไทย” โดย

๑. รองศาสตราจารย์พาสีทิธี หล่อธีรพงศ์ รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

๒. ดร. รังสันต์ เทพมนตรี นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบาย และแผนการอาชีวศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓. นายจิตรพงศ์ พุ่มสะอาด ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

๔. ดร.สัมพันธ์ ศิลปนาฏ รองประธานสายงาน FTI Academy สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๕. ดร.ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ รองกรรมการผู้จัดการใหญ่อาวุโส บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด และคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาหอการค้าไทย

QR Code รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่องบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑) ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการสร้างความรับรู้ในเรื่องบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา กับการช่วยเหลือด้านนวัตกรรมและการวิจัย โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัด ที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษให้มากขึ้น

๒) ที่ประชุมอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละประเภท ควรหารือและร่วมกันจัดตั้ง คณะทำงานเพื่อวางแผนกำหนดบทบาท และสถานะของสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยนำไปเป็นกลไกหรือภารกิจรูปแบบหนึ่งของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งด้วย ทั้งนี้ ควรให้ความคล่องตัว เป็นแบบแผนชัดเจนและหลักการร่วมกันหรือแนวทางเดียวกัน รวมถึงมีการทำงานร่วมกับภาคเอกชนหรือองค์กรธุรกิจในพื้นที่ด้วย

๓) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ควรวางนโยบายและผลักดัน มหาวิทยาลัยในพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีการผลิตและพัฒนา กำลังคนเพื่อรองรับอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

๔) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ควรพิจารณาให้มีผู้แทน ของสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละพื้นที่ เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาจัดทำตัวชี้วัดของสถาบันอุดมศึกษา ในพื้นที่ ทั้งในเรื่องเป้าหมายการพัฒนากำลังคน การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่

๕) ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณพิเศษให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ มีงบประมาณสำหรับ ดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่นั้น ๆ ทั้งในเรื่องการสร้างความรู้ การยกระดับ อุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาเฉพาะทาง การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม การออกแบบหลักสูตรเพื่อผลิต กำลังคน การพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนทักษะนิสิต นักศึกษา ให้ตอบสนองต่อกิจกรรมและความเติบโต ทางเศรษฐกิจ รวมถึงรองรับอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่

๖) ควรมีการกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่ ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการผลิตกำลังคนและจัดเตรียมแผนพัฒนาหลักสูตร แผนบูรณาการเพื่อการวิจัย และพัฒนาบัณฑิตในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๗) ควรมีการรวบรวมข้อมูลมหาวิทยาลัยในแต่ละจังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในรูปแบบของระเบียบเศรษฐกิจพิเศษและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยวิเคราะห์ถึงหลักสูตร การกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการผลิตและพัฒนากำลังคน แนวทางการสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนความสำเร็จ ความเป็นไปได้ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาศึกษาและเป็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการในการเสนอต่อรัฐบาลต่อไป

๓.๔ บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากำลังคนของประเทศ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย โดยคำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างของพื้นที่ เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำไปประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป จึงได้จัดสัมมนา เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย ในวันพุธที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องพระพรหม ชั้น ๓ โรงแรมอัศวิน แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

บรรยายพิเศษ เรื่อง “การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ นโยบาย การขับเคลื่อน และเป้าหมาย” โดย นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

บรรยายพิเศษ เรื่อง “มุมมองหอการค้า : การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” โดยประธาน กรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

บรรยายพิเศษ เรื่อง “มุมมองภาคอุตสาหกรรม : การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” โดยประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

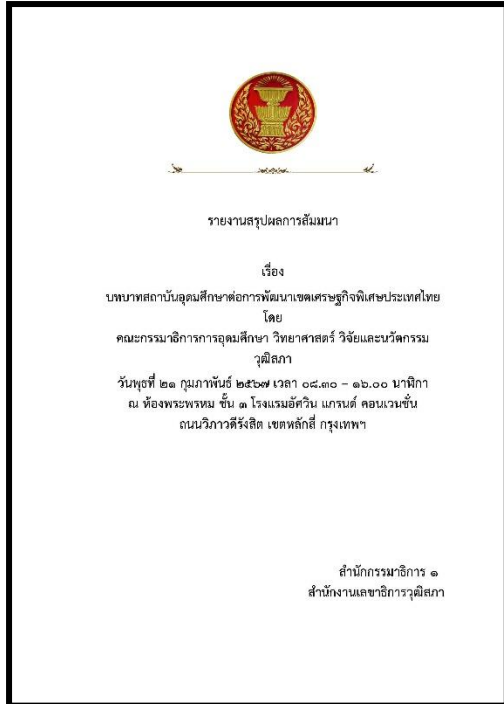
บรรยายพิเศษ เรื่อง “การจัดทำแผนขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในองค์ประกอบการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษด้านการวิจัยและพัฒนา และการถ่ายทอดเทคโนโลยี” โดย รองศาสตราจารย์ปัทมาวดี โพชนุกูลผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

บรรยายพิเศษ เรื่อง “นำเสนอแนวทางและกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนากำลังคนในพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย” โดย นายเอกพงศ์ มุสิกะเจริญ ผู้อำนวยการกองส่งเสริม และประสานเพื่อประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หลังจากนั้น ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษนำเสนอบทบาท สถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย โดยผู้แทนระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ ภาคเหนือ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง - ตะวันตก และระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้

ทั้งนี้ มีการนำเสนอ เรื่อง การสร้างมูลค่าเพิ่มในการพัฒนาทุนมนุษย์ในชุมชนพื้นที่
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยผู้อำนวยการสถาบันวิทยาลัยชุมชน และนำเสนอผลการศึกษา
เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย
โดย ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมาธิการ

QR Code รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่องบทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย

บทที่ ๔

วิเคราะห์บทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

บทบาทของอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการผลิต และพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง และระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยง ซึ่งกันและกัน เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการพัฒนาแรงงาน และสนับสนุนผู้ประกอบการ และการวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ดังนี้

๔.๑ การพัฒนาแรงงานและการสนับสนุนผู้ประกอบการ

๔.๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

การส่งเสริมการพัฒนาแรงงานที่มีทักษะสูงให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทุกภูมิภาค และเป็นภารกิจที่สำคัญของอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย เนื่องจากอุดมศึกษาเป็นหน่วยผลิตแรงงาน ทักษะสูงที่มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิต สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรม และสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้ผู้ประกอบการ การพัฒนาแรงงานทักษะสูงของอุดมศึกษาผ่าน (๑) กระบวนการผลิตของหลักสูตรจากสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาที่มีศักยภาพ ผลิตแรงงานที่มีคุณภาพป้อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ขับเคลื่อนความเติบโตและความมั่นคงให้กับหน่วยธุรกิจจนถึงเศรษฐกิจระดับมหภาค (๒) การพัฒนาทักษะแรงงานผ่านการพัฒนาระดับทักษะ ทบทวนทักษะ หรือเรียนรู้ทักษะใหม่ เพื่อตอบโจทย์ความต้องการในการปฏิบัติงานให้มีทักษะที่เพียงพอ สามารถต่อยอด นำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสร้างสรรค์ผลงานได้ตามภารกิจของตำแหน่งงาน และความต้องการทักษะที่สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ และ (๓) ผลิตและสร้างสรรค์นวัตกรรมที่สอดคล้องกับทิศทางความก้าวหน้าของภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งขององค์ความรู้ใหม่ที่จะช่วยสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ ลดการใช้ทรัพยากร ลดการใช้พลังงาน และสร้างคุณค่าสูงสุดให้กับผลผลิต และการบริการ สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ทั้งผลผลิตและความพร้อมในการผลิตที่ดึงดูดผู้ลงทุนจากทั่วโลก ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และสร้างความเติบโตยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจ

การสนับสนุนของอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุดมศึกษาสนับสนุนการพัฒนาทุนมนุษย์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยการปรับกระบวนการผลิตแรงงาน ทักษะสูงให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ด้วยหลักการปรับสู่ Demand

Driven ยึดความต้องการแรงงานจากภาคอุตสาหกรรมเป็นโจทย์ตั้งต้น ก่อนปรับกระบวนการในการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาตามที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ ลดความสูญเสียทางการศึกษา โดย

๑) ปรับทิศทางการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความแม่นยำมากขึ้น ด้วยหลักการ Demand Driven ใช้ความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ออกแบบกระบวนการผลิตแรงงาน ให้มีคุณสมบัติ และทักษะที่ครบถ้วนตามที่ผู้ประกอบการต้องการ ขยายผลรูปแบบการจัดการศึกษา EEC Model Type A ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกพยายามขับเคลื่อน เพื่อให้แรงงานที่ได้จากสถาบันอุดมศึกษามีคุณลักษณะครบถ้วน มีศักยภาพพร้อมปฏิบัติงานทันที

๒) การทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น เพิ่มบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ผ่านการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรม/ผลงานสร้างสรรค์ ที่ใช้ประโยชน์ได้จริงและสร้างมูลค่าให้ภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากภาคอุตสาหกรรมที่เป็นปัจจุบัน และถ่ายโอนองค์ความรู้ไปสู่ผู้เรียน

๓) ความเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาระบบการสะสมเครดิตที่เปิดกว้างและยืดหยุ่น สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ยกย่องคุณวุฒิ ลดการเสียโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงาน ยกย่องรายได้แรงงานให้สูงขึ้น

๔) พัฒนาศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา ด้วยการพัฒนาสถาบันให้เป็นศูนย์เครือข่ายพัฒนาบุคลากรและศูนย์เชี่ยวชาญเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรม สร้างผลผลิตและบุคลากรที่มีคุณค่าจากองค์ความรู้ และเชี่ยวชาญของศูนย์ฯ ลดช่องว่างขององค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมการบริหารจัดการระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับสถาบันอุดมศึกษา

๕) พัฒนา เติมเต็ม ทบพวน สร้างทักษะใหม่ ให้กับแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ด้วยการเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับแรงงานผ่านการฝึกอบรมระยะสั้น ให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงาน ความพร้อมต่อการพัฒนา/เปลี่ยนแปลงไปสู่เทคโนโลยีการผลิตใหม่ และความพร้อมต่อการประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าในอนาคต

ความร่วมมือของอุดมศึกษาในการพัฒนาบุคลากรตามหลักการ Demand Driven ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผ่านการผลิตและพัฒนาบุคลากร EEC Model ๒ รูปแบบ โดย

๑) EEC Model Type A รูปแบบการพัฒนาบุคลากรในระบบการศึกษา (Degree Type) ด้วยหลักสูตรระดับปริญญาทุกระดับที่สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับผู้ประกอบการในการพัฒนาหลักสูตร และทักษะบุคลากร เพื่อตอบโจทย์การผลิตแรงงานทักษะสูงตามที่ผู้ประกอบการต้องการ สถาบันอุดมศึกษาต้องทำงานเชิงรุกเพื่อแสวงหาความต้องการของสถานประกอบการ และนำความต้องการดังกล่าวมาออกแบบกระบวนการผลิตร่วมกับสถานประกอบการ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร คัดเลือกผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติปฏิบัติงานของผู้เรียน สถานประกอบการสนับสนุนการศึกษาของผู้เรียน (ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนในหลักสูตร) เมื่อจบการศึกษาสถานประกอบการรับผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทำงานทันที

๒) EEC Model Type B รูปแบบการพัฒนาบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น (Non – degree Type) ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมขั้นสูง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะที่เพียงพอ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ หรือให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานทันที โดยสถาบันอุดมศึกษาได้รับโจทย์ความต้องการพัฒนาทักษะผู้ปฏิบัติงานจากภาคอุตสาหกรรม และนำความต้องการดังกล่าวมาออกแบบหลักสูตรระยะสั้นที่มีผลการเรียนรู้ และทักษะเมื่อผ่านการฝึกอบรมตามที่ผู้ประกอบการต้องการยกระดับทักษะบุคลากรของตน โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมให้ผู้ประกอบการร้อยละ ๕๐ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมดังกล่าว ผู้ประกอบการสามารถนำไปลดภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ ๒.๕ เท่า ภายใต้เงื่อนไขการรับรองการจ้างงานผู้ผ่านการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๑ ปี ไม่ปลดหรือไล่ออกด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทักษะที่ได้รับการพัฒนายังคงใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรม และหลักสูตรฝึกอบรมต้องผ่านการรับรอง และขึ้นทะเบียนเป็นหลักสูตร EEC Model Type B จากคณะกรรมการพิจารณารับรองหลักสูตร สกพอ.

ผลการพัฒนาบุคลากร EEC Model ของสถาบันอุดมศึกษาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๑) การผลิตบุคลากรรูปแบบ EEC Model Type A ผ่านโครงการขยายผลการพัฒนาบุคลากร CWIE + EEC Model Type A โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ - ปัจจุบัน ผลผลิตรวม ๑๙๗ คน

๒) การผลิตบุคลากรรูปแบบ EEC Model Type B ผ่านโครงการยกระดับทักษะบุคลากรด้วยการฝึกอบรมระยะสั้น EEC Model Type B โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ปัจจุบัน ผลผลิตรวม ๑๐,๗๒๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗)

๓) การพัฒนาทักษะบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ โครงการฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อชะลอการว่างงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและสถาบันฝึกอบรม ดำเนินการปี ๒๕๖๔ ผลผลิตรวม ๓,๙๘๖ คน

๔) สถาบันอุดมศึกษาร่วมออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น EEC Model Type B จำนวน ๑๘๓ หลักสูตร (ข้อมูล ณ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗)

๕) ร่วมเป็นศูนย์เครือข่ายพัฒนาบุคลากร และศูนย์เชี่ยวชาญอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ๑๑ ศูนย์ฯ

๔.๑.๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นโยบายการพัฒนาาระเบีย่งเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงกับแผนสำคัญของประเทศ ในทุกระดับตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน โดยเชื่อมโยงไปสู่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนย่อย : การพัฒนาาระเบีย่งเศรษฐกิจ และอีกด้านหนึ่งเชื่อมโยงไปสู่แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ หมวดหมายที่ ๘ ไทยเป็นพื้นที่เมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ข้อ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ และการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ด้วยการเพิ่มพื้นที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจแห่งใหม่ในภูมิภาค เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในส่วนของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ (ฉบับปรับปรุง) : ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยแผนย่อย การพัฒนาาระเบีย่งเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค และเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยจะส่งผลให้เกิดฐานการผลิตและบริการโดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่ม และมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่พื้นที่อื่น สนับสนุน การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรอบ ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมและการลงทุนของพื้นที่ระเบีย่งเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้น โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- ๑) ส่งเสริมการให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกการลงทุน
- ๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละระเบีย่งเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนจุดเน้นการพัฒนา และการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
- ๓) พัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและบริการ โดยส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย กิจกรรมทางเศรษฐกิจและบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- ๔) พัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับกิจการ เป้าหมายในพื้นที่และพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ และบ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่น
- ๕) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยยกระดับการวิจัย และพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคการผลิตและบริการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคี การพัฒนา ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่มุ่งพลิกโฉมประเทศไปสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” นั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน และการเสริมสร้าง ความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยหมวดหมายที่ ๘ “ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน”

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนาภาคให้พื้นฐานเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ โดยใช้แนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาภาค และการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และ EEC เป็นเครื่องมือในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

- พัฒนาห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงทั้งในและต่างประเทศ
- กำหนดกิจกรรมเป้าหมายสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
- เชื่อมโยงผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนเข้าถึงห่วงโซ่อุปทาน
- พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจหลักรองรับการลงทุนและการจ้างงาน

ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ในการดึงดูดการลงทุน ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่และพื้นที่โดยรอบได้มีงานทำ สำหรับเครื่องมือในการขับเคลื่อนการดำเนินการ ปัจจุบันได้มีการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามระเบียบฯ แบ่งเป็น ๒ ส่วนสำคัญ ได้แก่

๑. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค (เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๔)

๑.๑. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (Northern Economic Corridor : NEC)

- Creative LANNA

๑.๒. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeastern Economic Corridor : NeEC) – Bio economy

๑.๓. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง – ตะวันตก (Central - Western Economic Corridor : CWEC)

๑.๔. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (Southern Economic Corridor : SEC)

๒. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง

ได้แก่ ตาก เชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลาและนราธิวาส

โดยกลไกการขับเคลื่อนตามระเบียบฯ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้จัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนเฉพาะทางในส่วนกลางโดยแบ่งเป็นคณะอนุกรรมการ จำนวน ๓ ชุด ได้แก่

๑. คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน) โดยมีหน้าที่กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมที่จะพัฒนา กำหนดสิทธิประโยชน์ และจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ

๒. คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน) โดยมีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปรับปรุงด้านศุลกากร วางระบบโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการบริเวณด่านพรมแดน

๓. คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ (ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธาน) โดยมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะทางการตลาดที่สนับสนุนการพัฒนา และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ จัดสัมมนา เพื่อเชิญชวนนักลงทุนและจัดทำข้อมูลและคู่มือสำหรับนักลงทุน

สำหรับการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ คณะกรรมการ กพศ. ได้มอบหมายให้มีการจัดตั้ง คณะทำงานบริหารจัดการและขับเคลื่อนระเบียบเศรษฐกิจระดับพื้นที่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ร่วมเป็นคณะทำงาน โดยทำหน้าที่ประสาน กับหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินนโยบายการพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับความต้องการในระดับพื้นที่ของภูมิภาคนั้น ๆ

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) กำหนด โดยมีผลการดำเนินงานสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๑. การประกาศพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค โดยมีขอบเขตระดับจังหวัด ครอบคลุม ๑๖ จังหวัด โดยระบียงฯ ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของประเทศ ระบียงฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย เพื่อพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพ แห่งใหม่ของประเทศ ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิต ระบียงฯ ภาคกลาง-ตะวันตก ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ ด้านการเกษตร การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมไฮเทคมูลค่าสูง เชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ และพื้นที่โดยรอบ และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และระบียงฯ ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางของภาคใต้เชื่อมโยงการค้าและโลจิสติกส์กับพื้นที่ เศรษฐกิจหลักของประเทศและภูมิภาคฝั่งทะเลอันดามัน เป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพและการแปรรูปเกษตรมูลค่าสูง และยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวสู่ระดับนานาชาติ นอกจากนี้ ในพื้นที่ ๓ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษมีการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน (หนองคาย เชียงราย และกาญจนบุรี) เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเสริมยุทธศาสตร์การพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของระบียงฯ และพื้นที่ใกล้เคียง

๒. การกำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย ตามศักยภาพและโอกาส ของแต่ละระบียงฯ รวม ๖ คลัสเตอร์ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับระบียงฯ ภาคเหนือ ส่งเสริมคลัสเตอร์ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

๓. การกำหนดสิทธิประโยชน์ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ (มีผลตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๖) ซึ่งให้สิทธิประโยชน์ในระดับสูงตามคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย นอกจากนี้ จะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมหากมีการพัฒนาบุคลากร หรือวิจัยและพัฒนา โดยมีเงื่อนไขของการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เช่น โครงการสหกิจศึกษา โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความร่วมมือในโครงการ Work-integrated Learning (WiL) เป็นต้น

๔. การดำเนินการในระยะต่อไป

๔.๑. เร่งรัดให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๔ ภาค โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) ร่วมกับคณะกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ลงพื้นที่และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักลงทุนในพื้นที่และนักลงทุนต่างประเทศ เพื่อดึงดูดให้เกิดการลงทุนในระยะยาว ตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนฯ

๔.๒. ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดย สศช. บูรณาการความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการภายใต้ กพศ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจังหวัด ในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ตามองค์ประกอบการพัฒนา ๕ ด้าน โดย

(๑) การให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกการลงทุน โดยอำนวยความสะดวกการลงทุน เช่น การพัฒนาศูนย์ OSS และกำหนดมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติม นอกเหนือจากประกาศมาตรการสิทธิประโยชน์ของ สกท. ทั้งมาตรการสำคัญที่จะส่งเสริมสภาพแวดล้อม (Ecosystem) และมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมรายคลัสเตอร์ รวมทั้งมาตรการที่ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสิทธิประโยชน์ด้านการเงินของกระทรวงการคลัง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ กำหนดพื้นที่และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ

๑) ให้สิทธิประโยชน์เป็นการเฉพาะและในระดับสูง

๒) กำหนดมาตรการส่งเสริม Ecosystem

๓) อำนวยความสะดวกการลงทุน เช่น การพัฒนาศูนย์ OSS

(๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเร่งพัฒนาโครงการด้านคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ให้มีโครงข่ายสมบูรณ์มากขึ้น เช่น โครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว/Wellness Tourism โครงข่ายการสื่อสารและโทรคมนาคมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นตัวนำและผลักดันให้เป็น Digital โครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร เป็นต้น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : คณะอนุกรรมการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) จัดทำแผนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งในด้านคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ นิคมอุตสาหกรรม/พื้นที่รองรับ อุตสาหกรรม และเพื่อสนับสนุนจุดเน้นการพัฒนาของระเบียงฯรวมทั้งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักอื่นๆ

(๓) การพัฒนาห่วงโซ่การผลิตและบริการ โดยเชื่อมโยงสาขาการผลิตและบริการในรูปแบบต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในพื้นที่กับพื้นที่โดยรอบและกับพื้นที่เศรษฐกิจแห่งอื่นในประเทศและประเทศในภูมิภาค รวมทั้งสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการและชุมชนมีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา

(หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : อก.)

๑) พัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและบริการ

๒) บริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์+สร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่

(๔) การพัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยพัฒนาความรู้ และทักษะแรงงานตามความต้องการของกิจการที่มุ่งเน้นในระยะเบียงๆ และพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งบ่มเพาะและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการท้องถิ่น

(หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : รง. + พณ.)

๑) ส่งเสริมการพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับกิจการเป้าหมายในพื้นที่

๒) พัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ

๓) บ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่น

๔) พัฒนาผู้ให้บริการ (Service Provider)

(๕) การวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนา หน่วยงานภายใต้สังกัด (เช่น สกสว. สวทช. สอวช. วว.) เร่งสนับสนุนการต่อยอดงานวิจัยในภาควิชาการให้สามารถใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น เพิ่มศักยภาพสถาบันการศึกษา ศูนย์วิจัย และอุทยานวิทยาศาสตร์ในพื้นที่ให้มีบทบาทนำและเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในการวิจัยและพัฒนา สนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ และเกษตรกร และสร้างสภาพแวดล้อม (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการดึงดูดบุคลากรในด้านการวิจัยและพัฒนา

(หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : อว.)

๑) ยกกระตบการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๒) ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างรัฐ-เอกชน-สถาบันการศึกษา-ชุมชน

สำหรับในด้านการพัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ และด้านการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี สถาบันการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญทั้งในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัยพัฒนาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม และการถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้งการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำของภาคกลาง-ตะวันออก ในด้านอุตสาหกรรมเกษตร การท่องเที่ยว และ อุตสาหกรรมไฮเทคมูลค่าสูงระดับมาตรฐานสากล เชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ และพื้นที่โดยรอบ และ EEC อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายและมีชื่อเสียง เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (อยุธยา-แหล่งมรดกโลก / สุพรรณบุรี-เมืองโบราณอู่ทอง / นครปฐม-พระปฐมเจดีย์ฯ) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง (กาญจนบุรี-น้ำตกเอราวัณ น้ำตกไทรโยคน้อย กิจกรรมท่องเที่ยวผจญภัย-เอเดนเวเจอร์)และมีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน (สาขาโภชนศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารสัตว์/ การปรับปรุงพันธุ์พืช/วิจัยพัฒนาการเกษตร) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี (สาขาเทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา (สาขาโลจิสติกส์และระบบขนส่ง

ทางราง) ซึ่งสามารถสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการในพื้นที่ได้

การดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก - ตะวันตก (CWEC) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก - ตะวันตก (CWEC) เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายบางใหญ่-กาญจนบุรี ระยะทาง ๙๖ กิโลเมตร มีแผนเปิดให้บริการในปี ๒๕๖๗ และเปิดบริการเต็มรูปแบบในปี ๒๕๖๘

๒) โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายบางปะอิน-นครราชสีมา ระยะทาง ๑๙๖ กิโลเมตร มีแผนเปิดให้บริการในปี ๒๕๖๗ และเปิดบริการเต็มรูปแบบในปี

๓) โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายนครปฐม-ชะอำ ระยะทาง 109 กิโลเมตร ปัจจุบันกรมทางหลวงศึกษาทบทวนรูปแบบและขอบเขตการให้เอกชนร่วมลงทุนตามมติคณะกรรมการนโยบายการให้ เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐแล้วเสร็จ โดยจะพิจารณาดำเนินการ ช่วงนครปฐม - ปากท่อ ก่อน และเตรียมออก พ.ร.ฎ.เวนคืนฯ คาดว่าจะเริ่มจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ ภายในปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗ (กรมทางหลวง)

๔) โครงการยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง-ตะวันตก ด้วย BCG โมเดล (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) / โครงการปี ๖๓) การพัฒนาศูนย์ต้นแบบเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ / โครงการปี ๖๕)

๕) โครงการวินิจฉัยศัตรูพืชของผักเคลและถั่วเขียวทางชีวภาพของหมักหมมทะเล ในการประยุกต์ใช้เพื่อการควบคุมตามหลักเกษตรปลอดภัยภายใต้ระบบปลูกพืชแบบไม่ใช้ดิน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ /โครงการปี ๖๖ อยู่ระหว่างการดำเนินการไตรมาสที่ ๔)

๖) โครงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทางการสร้างมูลค่าเกษตร อาหารและเทคโนโลยี : การต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรอัตลักษณ์พันธุ์กรรมผักไทยสู่เกษตรชีวภาพ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน /โครงการปี ๖๖ อยู่ระหว่างการดำเนินการไตรมาสที่ ๔)

๗) โครงการพัฒนากระบวนการปลูกข้าวแบบใหม่ด้วยเครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดระยะเวลาในการปลูก (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี /โครงการปี ๖๗ อนุมัติแล้ว) โครงการขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจพิเศษตะวันออกผ่านการเพิ่มผลผลิตการผลิตและบริการ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/ โครงการปี ๖๗ อนุมัติแล้ว)

๘) โครงการพัฒนาและขยายพันธุ์โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนอัตลักษณ์พันธุ์สู่การเพิ่มมูลค่าผลผลิต (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน /โครงการปี ๖๗ อนุมัติแล้ว)

ดังนั้น การส่งเสริมการพัฒนาแรงงานที่มีทักษะสูงนับว่ามีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยที่สามารถสร้างมูลค่าระดับสูงได้ และเป็นการสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมที่รองรับกิจการเป้าหมายในพื้นที่ ครอบคลุมการพัฒนาความรู้และทักษะแรงงานตามความต้องการของกิจการที่มุ่งเน้นในพื้นที่ การพัฒนาฝีมือแรงงานอาจมีลักษณะที่เป็นการเพิ่มพูนทักษะ เปลี่ยนทักษะ หรือเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ (Upskill /Reskill /New Skill) เพื่อตอบโจทย์ปัญหาความต้องการตามศักยภาพและบทบาท

ของพื้นที่อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงการพัฒนาทักษะต่างๆได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาแรงงานที่มีศักยภาพสูงให้ยกระดับเป็นผู้ประกอบการในอนาคตได้ เช่น การพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัล (Digital Skill) ทักษะการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ (Data analytic Skill) ทักษะด้านการสื่อสารและการบริหารงานบุคคล (Communication and People Management Skill) ทักษะการปรับทัศนคติให้มีความคิดเชิงก้าวหน้าและเติบโต (Growth Mind Set) เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ทักษะสำหรับการพัฒนาแรงงานในอนาคต ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นทักษะด้านความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว ยังเน้นทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทักษะมุมมองโลกที่กว้างขวางขึ้น (Internationalization) เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล สร้างผลผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มที่สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้อย่างยั่งยืน

บทบาทของภาคการศึกษาในการขับเคลื่อนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ โดยการสนับสนุนด้านแรงงาน

๑. ควรพัฒนาศักยภาพแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยให้ความรู้กับกลุ่มแรงงานในพื้นที่ ให้ได้รับการรับรองคุณวุฒิ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานให้ตรงความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

๒. ควรกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความรู้ หรือทักษะเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดแรงจูงใจการทำงานในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

๓. ควรกำหนดค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของภูมิภาค

๔. ควรสนับสนุนแรงงานภาคการเกษตรให้มีความรู้ ทักษะในกระบวนการปลูก การแปรรูป ที่ทันสมัย

๕. แรงงานต่างด้าวบัตรสีชมพู ควรมีโอกาสเข้าทำงานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ/NEC (ไม่ควรจำกัดแค่จังหวัดชายแดน) โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวในภาคการเกษตร เพื่อลดปัญหาขาดแคลนแรงงานเกษตรกรรม

๖. ภาครัฐควรแทรกแซงกลไกกำหนดราคาสินค้าการเกษตรให้เกิดความเป็นธรรม

การสนับสนุนผู้ประกอบการนั้น ควรส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และบ่มเพาะและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจ/ลงทุนในกิจการท้องถิ่น ตามเป้าหมายของพื้นที่และสามารถแข่งขันได้ โดยเฉพาะการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจในอนาคตอุตสาหกรรมและบริการที่สอดคล้องกับจุดเด่น/โอกาสของพื้นที่ โดยการบ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่น การพัฒนาผู้ให้บริการ (Service Provider) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในภาคธุรกิจ

การมุ่งเน้นนวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีความสำคัญต่อการเติบโต และการพัฒนาทางเศรษฐกิจหน่วยงานให้การสนับสนุนและทรัพยากรแก่สตาร์ทอัพและผู้ประกอบการ รวมถึงเงินทุน การให้คำปรึกษา และโอกาสในการสร้างเครือข่าย

๔.๒ การวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

๔.๒.๑ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ” จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และตัวชี้วัดของการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้ชัดเจนขึ้น โดยแบ่งช่วงระยะเวลาของการพัฒนาออกเป็น ๔ ช่วง ช่วงละ ๕ ปี อันจะทำให้ทิศทางการพัฒนามีความยืดหยุ่น พร้อมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของแต่ละช่วงเวลา และสามารถปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการขับเคลื่อนแผนแม่บทผ่านภารกิจด้านการอุดมศึกษาได้คำนึงถึงบทบาทในเชิงนโยบายและพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาเป็นหลัก ซึ่งสามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องจากแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องในประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การสร้างคนไทยให้มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่พัฒนาภายใต้แผนแม่บทในหลายฉบับ อันเนื่องจากคนคือปัจจัยหลักของการพัฒนาประเทศการจัดระบบรองรับการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตหมายรวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดทำระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank เพื่อเปิดกว้างให้รูปแบบการศึกษาสัมพันธ์กับกระบวนการใช้ชีวิตของคนในศตวรรษที่ ๒๑ กำหนดทิศทางรองรับการพัฒนาทักษะกำลังแรงงานและทักษะสำหรับผู้สูงอายุการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัยโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางจำเป็นต้องใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าผลักดันขีดความสามารถในทุกมิติของประเทศ ดังนั้น หลายภาคส่วนจึงคาดหวังต่อบทบาทของการอุดมศึกษาซึ่งเป็นแหล่งวิทยาการและบุคลากรผู้เชี่ยวชาญช่วยยกระดับคุณภาพและแก้ไขปัญหา อาทิ การส่งเสริมวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในภาคการเกษตร เป้าหมายของประเทศเพื่อสร้างมูลค่าสินค้าเกษตร ต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นแหล่งสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ และส่งเสริมอุตสาหกรรมการแพทย์ที่ทันสมัยมีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลกผ่านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมถึงเรียนรู้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศจากประเทศที่มีศักยภาพในสาขาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไทย การเสริมสร้างความร่วมมือในด้านการ ยกระดับการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแรงงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยและดึงดูดคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศ โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและความยั่งยืน สถาบันอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญขับเคลื่อนประเด็นแผนแม่บทผ่านพันธกิจการให้บริการวิชาการ โดยนำองค์ความรู้ถ่ายทอดสู่ภาคชุมชน ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม อาทิ ร่วมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรร่วมพัฒนาทักษะอุตสาหกรรมใหม่เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี เสริมสร้างศักยภาพในธุรกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งให้ความรู้ทางด้านการพัฒนาต่อยอดเป็นสินค้า จัดทะเบียนการคุ้มครอง การใช้ทรัพย์สินทางปัญญาและภูมิปัญญา อีกทั้งให้ภาคการศึกษาเป็นเครือข่ายสำคัญเชื่อมโยงกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ ที่ ประชาชน ชุมชนและองค์กรภาครัฐ

ทั้งนี้ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ โดยปัจจุบัน ทปอ. มีจุดมุ่งเน้น มุดหมายที่ ๑๒ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

(พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยหมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ซึ่งมุ่งตอบสนองเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จำนวน ๒ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๒ การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยคนทุกช่วงวัย ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต เป้าหมาย สามารถสร้างงานอนาคต และสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้าง และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และเป้าหมายที่ ๓ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนา ทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ นอกจากนี้ หมุดหมายที่ ๑๒ ยังมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นเป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถ ในการแข่งขันสูงขึ้น ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นเป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และ ๓) ยุทธศาสตร์ ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในประเด็นเป้าหมาย การสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาส ให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับการพัฒนาเชิงพื้นที่ จะอยู่ในส่วนการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย โดย ทปอ. ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ให้กับกระทรวงมหาดไทย ชื่อ โครงการ MOI ONE PLANE โดยเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ได้มีการ ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมเชิงพื้นที่ ระหว่างที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยกับกระทรวงมหาดไทยและ โดยเน้นการให้มหาวิทยาลัย มาเป็นส่วนร่วมในกลไกการทำงานระดับพื้นที่หรือจังหวัดในลักษณะที่เรียกว่า “ทีมจังหวัด” เนื่องจาก ที่ผ่านมาสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการ คือ การโยกย้ายตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ จึงมีแนวคิดที่จะให้มหาวิทยาลัย ในพื้นที่นั้น ๆ เข้ามาเป็นกลไกการดำเนินการในระดับพื้นที่ในลักษณะ “ทีมจังหวัด”

๔.๒.๒ กระทรวงมหาดไทย

โดยบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานตามข้อตกลงร่วมกัน คือ

- ๑) สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่าย ทปอ. ในการพัฒนาพื้นที่ แบบบูรณาการ
  - ๒) ประสานงาน สนับสนุน กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานทุกภาคส่วน ในการพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการ
- สถาบันอุดมศึกษาเครือข่าย ทปอ. ดังนี้
- ๑) มอบหมายผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ดำเนินงานร่วมกับจังหวัด กลุ่มจังหวัด นำไปสู่ การปฏิบัติ
  - ๒) สนับสนุนข้อมูล องค์กรความรู้ บุคลากรและทรัพยากรเพื่อดำเนินการ ตามความต้องการของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

๓) ขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

๔) นำเสนอข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการและคณะกรรมการบริหารจังหวัด หรือคณะกรรมการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕) ประสานงาน กำกับ ดูแล การขับเคลื่อนผลการดำเนินงานและร่วมกันแก้ไขปัญหาในระหว่างการทำงาน

โครงการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาพื้นที่ (MOI ONE PLANE) เป็นการกำหนดแผนการทำงานโดยซึ่งภารกิจงานออกเป็นภาพเดียวกันที่ชัดเจน ตั้งแต่ระดับชุมชนหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับกระทรวง กรม โดยดำเนินการในลักษณะนำความต้องการจากล่างมาสู่บน (Bottom-Up) โดยใช้กลไกมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ในการสนับสนุนหรือกำหนดแผนงานในแต่ละระดับ ซึ่งมีโครงการที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ โดยกระบวนการภาคีเครือข่าย ๗ ภาคีเครือข่ายในแต่ละระดับ ได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนภาคประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน ประกอบด้วยโครงการ ๕ ประเภท ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความยากจน การแก้ไขปัญหายาเสพติด การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวชุมชน กระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก และด้านอื่น ๆ เช่น การจัดการขยะ ปัญหาช้างป่า ปัญหามลพิษ เป็นต้น โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนกลางจะมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

- ๑) กำหนดนโยบายและแนวทางในการขับเคลื่อน
- ๒) อำนวยการและสนับสนุนการปฏิบัติงาน
- ๓) ประสานงานเครือข่ายและบูรณาการโครงการ
- ๔) ประชาสัมพันธ์
- ๕) กำกับ แนะนำ ติดตามผล

การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้การถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับและเป็นไปในแนวทางเดียวกันตามแผนและประสานแผนการพัฒนาพื้นที่ (MOI ONE PLANE) ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การพัฒนาประเทศโดยรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สำหรับสภาพปัญหาที่ผ่านมา คือ การขาดความเชื่อมโยงระหว่างแผนงานและกลไก เนื่องจากปัญหาการโยกย้าย จึงมีแนวคิดในการจัดตั้งทีมหมู่บ้าน ทีมอำเภอและทีมจังหวัดขึ้นเพื่อเชื่อมโยงกลไกและแผนงานให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ บทบาทของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ คือ การศึกษาวิจัยและการบริการวิชาการ ในประเด็นที่ทีมจังหวัดเป็นผู้กำหนดขึ้น ซึ่งการใช้งบประมาณในการดำเนินการ สามารถเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณทั้งในส่วนงบประมาณเชิงพื้นที่งบประมาณตามแผนบูรณาการ และงบประมาณการวิจัยในส่วนของกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาหรือกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งกลไกความร่วมมือในรูปแบบดังกล่าวส่งผลในการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หากมีกรณีจำเป็นต้องทำการวิจัยและพัฒนาซึ่งกระทรวงมหาดไทยหรือจังหวัดไม่สามารถตั้งคำของบประมาณเพื่อดำเนินการได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยสามารถนำโครงการเหล่านั้นมาเพื่อดำเนินการจัดทำของบประมาณในกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามหน่วยทุนทุนวิจัย (Program Management Unit : PMU) แต่ละประเภท เป็นต้น โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการอำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุขฯ

ซึ่งจะมีการจัดอบรมนายอำเภอ จำนวน ๘๗๘ อำเภอ พร้อมกับ ๗ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ รวมจำนวน ๘,๘๑๒ คน ซึ่งหากสามารถรวบรวมข้อมูลประเด็นปัญหาการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และส่งไปยังหน่วยบริหาร และจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ทำการคัดประเด็นในแต่ละพื้นที่ และประกาศ ให้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่นั้น ๆ ยื่นข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาตามประเด็น ปัญหาในแต่ละพื้นที่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอรับทราบ จะทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การเข้าถึงจุดปะทะของการพัฒนา เชิงพื้นที่ทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การขาดบุคลากรทางการแพทย์ ที่เกิดจากการถ่ายโอน ภารกิจของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จากกระทรวงสาธารณสุข ไปยังกระทรวงมหาดไทย ซึ่งแนวทางการแก้ไข คือ การจัดทำโครงการเพื่อให้นักเรียนแพทย์ปี ๓ หรือ ปี ๔ สามารถไปฝึกงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่เป็นการพัฒนาและรักษาสุขภาพ ในเชิงการป้องกัน ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้บุคลากรทางการแพทย์โดยตรง โดยโครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างการหารือร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีการผลิตบุคลากรทางการแพทย์โดยตรง เป็นต้น

กรณีการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะมีผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ละพื้นที่เป็นประธานคณะกรรมการ และมีความเห็นด้วยในการให้มหาวิทยาลัยที่ทำงานเชิงพื้นที่ ต้องมีการดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้สำนัก นโยบายและแผน เป็นกลไกในการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยในการติดตามและประเมินผลโครงการ ทั้งนี้ จะได้นำข้อเสนอไปประกอบการพิจารณาดำเนินการทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และการพัฒนาคนเชิงพื้นที่

โดยมีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพที่ดีโดยเพิ่มประสิทธิภาพ กลไก แนวทาง และระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการปรับตัว ของสถาบันอุดมศึกษาที่รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในหลายปัจจัย เช่น การลดลงของจำนวน ประชากร แนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล ความคาดหวังต่อคุณภาพของบัณฑิตที่ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมและบริการ และโอกาสการเข้าถึง การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น หากอุดมศึกษาบรรลุเป้าหมายหลักในการสร้างและพัฒนาคนไทย ให้มีคุณภาพแล้วจะสามารถตอบโจทย์ประเด็น

การยกระดับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคการผลิตบริการ โดยสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างภาคการพัฒนา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคศึกษา ชุมชน และเอกชนในพื้นที่ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล/องค์ความรู้ ระหว่างภาคการพัฒนา โดยเฉพาะการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ SMEs หรือ Micro SMEs วิสาหกิจชุมชน และสตาร์ทอัพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ภาคเอกชนที่กำลังเติบโต และเศรษฐกิจฐานรากซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ให้สามารถเชื่อมโยงและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เช่น สวทช. มหาวิทยาลัย และทุนจาก สกสว. เป็นต้น และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินโครงการ ที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วย โมเดลเศรษฐกิจ BCG ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ ได้แก่

๑) การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว (สวทช.) เช่น การยกระดับขึ้นที่สงวนชีวมณฑลระนองสู่การเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ จังหวัดระนอง การใช้สัญญาณดาวเทียมติดตามประชากรเหยี่ยวอพยพแบบ near real time พื้นที่เขาดินสอ จังหวัดชุมพร การบริหารแหล่งท่องเที่ยวเชิงบูรณาการหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งและทะเล จังหวัดชุมพร

๒) โครงการเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการด้านการเกษตร (มหาวิทยาลัยในสังกัด อว.) เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำเศรษฐกิจ จังหวัดระนอง (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) การฝึกอบรมผลิตภัณฑ์สูตรอาหารโคนมและโคเนื้อ จากวัสดุเหลือใช้จากโรงงานอุตสาหกรรมของวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนมและโคเนื้อ จังหวัดชุมพร (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง)

๓) โครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกสว. เช่น โครงการ Healthday : แพลตฟอร์มติดตามสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยว จ.นครศรีธรรมราช (NA) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มดัดแปลงเนื้อสัมผัส เพื่อผู้สูงอายุไทย จ.สุราษฎร์ธานี (วช.) การพัฒนาวัสดุสมบัติพิเศษเพิ่มมูลค่า ตามแนวทางเศรษฐกิจ ECG เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดนครศรีธรรมราช (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) นวัตกรรมพัฒนาโมเดลธุรกิจการท่องเที่ยวด้วยการสร้างโทเคนบนระบบบล็อกเชน จังหวัดระนอง (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

๔) การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข) โดยดำเนินการศึกษา คุณสมบัติและความปลอดภัยของพืชสมุนไพรในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ เพื่อต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสมุนไพร

สำหรับความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษา และการสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรม ได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ มีจำนวน ๓ ฉบับ คือ

๑) บันทึกข้อตกลงความร่วมมือแนวทางบูรณาการแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเชิงพื้นที่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมเชิงพื้นที่ โดยจัดทำเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ประสานแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาพื้นที่
- จัดให้มีกลไกในการประสานแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- ส่งเสริม สร้างการรับรู้ของพื้นที่กับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่เชื่อมโยงกับแผนระดับต่าง ๆ และความต้องการของพื้นที่

๒) บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “การพัฒนาจังหวัดด้วยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม” โดยจัดทำเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- เพื่อนำงานด้านอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัด ยกย่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้กับประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศ

๓) บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมเชิงพื้นที่ โดยจัดทำเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- สร้างความร่วมมือ จัดการความสัมพันธ์การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย นำบุคลากรและองค์ความรู้ใช้ในการพัฒนาในระดับพื้นที่

- วางแนวทางพัฒนา ลดความเหลื่อมล้ำของพื้นที่ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ จะพิจารณาเห็นได้ว่า กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงการต่างประเทศ ไม่มีหน่วยงานเครือข่ายที่จะดำเนินการในระดับพื้นที่ โดยจากการปฏิบัติหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่ผ่านมาสืบมายังเป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้มีโอกาสร่วมประชุมและรับทราบถึงผลงานวิจัยและพัฒนา การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์มาก แต่ไม่สามารถขยายผลไปสู่ระดับพื้นที่ได้ แม้ว่าจะมีสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ก็ตาม แต่สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่นั้น ๆ จะเน้นเฉพาะผลงานและนวัตกรรมที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่เท่านั้น ที่ผ่านมาในการประชุมคณะกรรมการบริหารจังหวัดเพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานบางหน่วยงานที่ขาดองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมไม่สามารถที่จะเสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดนั้น ๆ ได้ เช่น การที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ผลิตนวัตกรรมเพื่อการเกษตร แต่นวัตกรรมนั้นไปไม่ถึงในระดับพื้นที่ เมื่อเกษตรจังหวัดเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ ก็จะเป็นโครงการเดิม ๆ เนื่องจากนวัตกรรมลงไปไม่ถึงในระดับพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นกลไกหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยในการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน

สำหรับข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ มีดังนี้

๑. การตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานระดับพื้นที่น่าจะยังไม่เพียงพอ แต่คณะมีกลไกการมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการระดับนโยบายเพื่อให้การดำเนินภารกิจสามารถทำได้ครอบคลุมทุกจังหวัดในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษนั้น ๆ โดยอย่างน้อยควรเป็นระดับรองนายกรัฐมนตรี เพื่อประโยชน์ในการสั่งการที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษนั้น ๆ โดยรวม เนื่องจากหากมีองค์ประกอบเฉพาะบุคลากรในพื้นที่จังหวัดนั้น ๆ ไม่ว่าจะป็นหัวหน้าส่วนราชการหรือภาคเอกชน จะมีมุมมองการพัฒนาเฉพาะประโยชน์ในพื้นที่ของตน แต่จะขาดมุมมองในภาพรวมของการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภูมิกาคนั้น ๆ โดยกรณีดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อาจมีข้อเสนอเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวเพื่อการปรับนโยบายที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพการดำเนินการที่เข้มแข็งในภูมิกาคนั้น ๆ โดยรวม และคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ภายใต้คณะกรรมการ กพศ. ควรมีองค์ประกอบจากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อย่างน้อยในฐานะที่เป็นเลขานุการร่วมของทุกคณะ เพื่อให้ทุกคณะได้มีมุมมองในมิติอื่น ๆ นอกจากมุมมองเฉพาะด้านของแต่ละคณะ

๒. ควรมีการวิเคราะห์โครงการที่แต่ละจังหวัดนำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนั้น ๆ ต่อภาพรวมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละภูมิภาค

๓. กรณีผลกระทบที่เกิดกับประชาชนในพื้นที่จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ โดยทั่วไปจะมีการจัดตั้งกองทุนซึ่งอาจเกิดจากการที่รัฐประเดิมให้และการเรียกเก็บจากผู้ประกอบการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่ เช่นเดียวกับการตั้งนิคมอุตสาหกรรมหรือการตั้งโรงไฟฟ้าที่จะมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อกรณีดังกล่าว

๔. โดยปกติอำนาจในการอนุมัติและอนุญาตจะอยู่ที่หน่วยงานระดับกรมเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดที่แม้เป็นประธานคณะกรรมการในชุดต่าง ๆ จำนวนมาก แต่ก็จะเป็นการพิจารณาในลักษณะการกลั่นกรอง และใช้อำนาจในเชิงระงับและยับยั้งได้แค่ชั่วคราวเท่านั้น จึงควรมีการปรับปรุงกลไกในการมอบอำนาจในบางกรณีเพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินกาพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละภูมิภาคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนคาดหวังว่า กลไกในระดับจังหวัดสามารถดำเนินการเบ็ดเสร็จให้ได้

๕. พื้นที่ EEC มีกฎหมายรองรับเป็นการเฉพาะและมีการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน แต่กรณีระเบียงเศรษฐกิจพิเศษและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มีเฉพาะสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เป็นหน่วยงานนโยบายในการกำกับดูแลภาพรวมเท่านั้น ส่งผลกระทบในเชิงงบประมาณของแต่ละจังหวัด จึงจำเป็นต้องมีการสร้างกลไกในการเข้ามาดูแลการขับเคลื่อนและการเชื่อมต่อกิจกรรมการพัฒนาในแต่ละมิติร่วมกัน

๖. การให้สิทธิประโยชน์ควรครอบคลุมถึงผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในพื้นที่ เช่นเดียวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมมุ่งเป้า

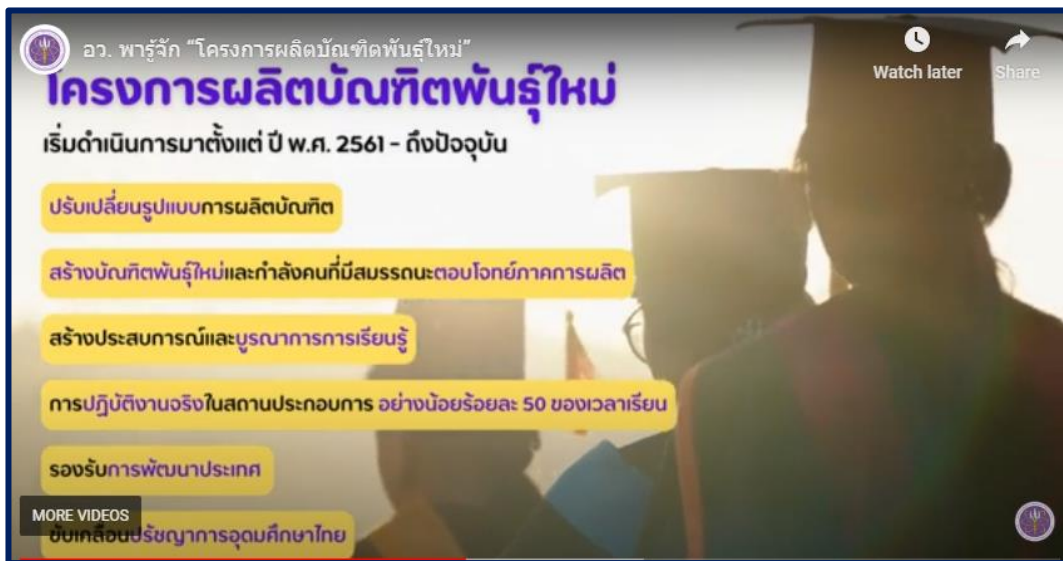
๗. พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษบางพื้นที่ไม่จำเป็นต้องมีบทบาทในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม แต่สามารถมีบทบาทในเชิงของการเป็นศูนย์กระจายสินค้าที่มีศักยภาพในภูมิภาค

๘. การประสานนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน นอกจากหน่วยงานด้านความมั่นคงแล้ว ควรมีกลไกการมีส่วนร่วมของกระทรวงการต่างประเทศด้วย เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสมและไม่เกิดสภาพปัญหาหรือข้อพิพาทระหว่างประเทศ

๔.๓ การปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๔.๓.๑ โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๙) เพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง สำหรับกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ตามนโยบาย Thailand ๔.๐ และการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เสนอ โดยเห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการตามนโยบาย Thailand ๔.๐ ซึ่งจะต้องผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ ในจำนวนที่เพียงพอ โดยให้ภาคอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการมาร่วมจัดการเรียนการสอนและร่วม

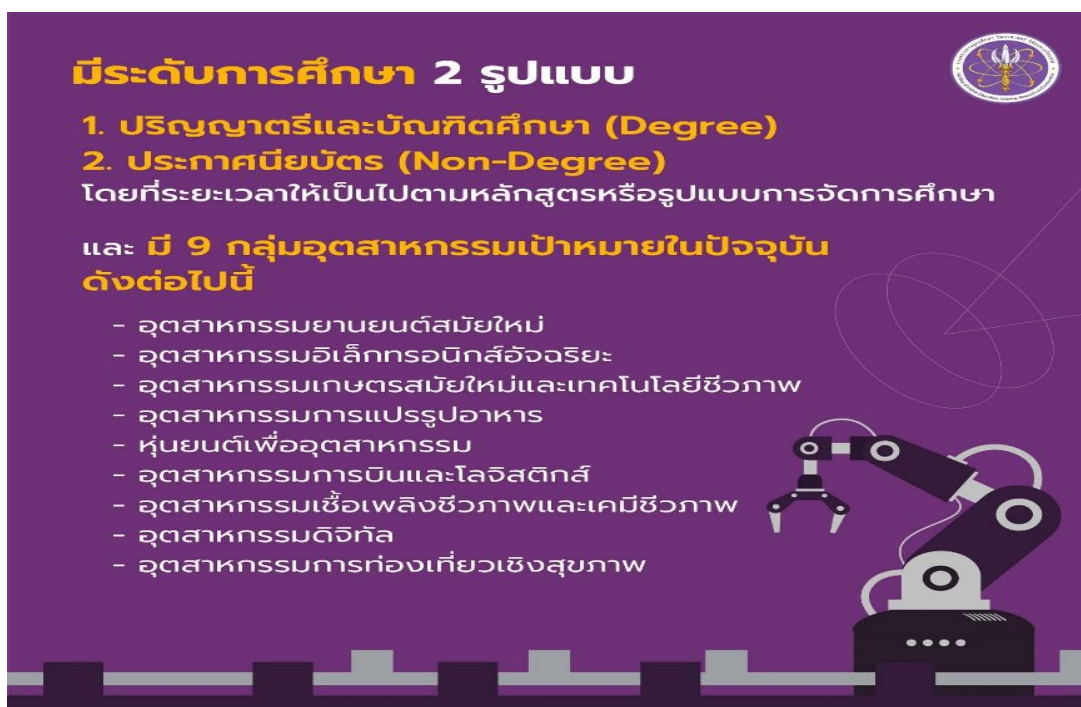

ภาพ แสดงสรุปโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่

ประเมินผลสำเร็จทางการศึกษาของนักศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการและสามารถรับเข้าทำงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะอาชีพกลุ่มอุตสาหกรรมเดิม (First S-curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ในกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และรองรับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต รวมทั้งเพื่อเป็นการประกันคุณภาพหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่และกำลังคนให้มีศักยภาพสูงทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ ที่ทันต่อความต้องการของการทำงานในอุตสาหกรรมใหม่สู่ New S-Curve และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ของประเทศ และเพื่อสร้างฐาน (Platform) การพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งอนาคต โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตบัณฑิต และสร้างต้นแบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ โครงสร้างหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติในสภาพจริงเป็นสำคัญ พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะและศักยภาพสูง รวมทั้งการร่วมมือกับสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรมในการผลิตบัณฑิตและกำลังคน โดยมีหลักการดำเนินงานประกอบด้วย

๑. เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยและการพัฒนาประเทศไทย (ประเทศไทย ๔.๐)
๒. เป็นการสร้างบัณฑิต และกำลังคน ยกระดับสมรรถนะและทักษะ ซึ่งสามารถตอบโจทย์การพัฒนาของประเทศด้านอุตสาหกรรมเป้าหมาย และการเกษตรก้าวหน้า (Smart Farming)
๓. ตรงต่อความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศไทย (ประเทศไทย ๔.๐) โดยสอดคล้องกับอุตสาหกรรมย่อย หรือกลุ่มธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ ดังนี้
  - ๓.๑ อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ เน้นด้านการออกแบบและจัดทำต้นแบบ (Surface Integration Design & Prototyping) เพื่อการขยายธุรกิจ รวมทั้งมุ่งสู่การพัฒนาและผลิตยานยนต์ไฟฟ้า ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพและความแม่นยำสูง (Catalytic Manufacturing) และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนรถยนต์ที่ก้าวทันมาตรฐานโลก

๓.๒ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ เน้นด้านการยกระดับอุตสาหกรรมการผลิต วงจรรวมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีสูง การออกแบบและผลิตระบบที่อยู่อาศัยอัจฉริยะ และเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Appliances) ซึ่งเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ (Internet of Things) ออกแบบและผลิตอุปกรณ์ระบบอิเล็กทรอนิกส์ประเภทสวมใส่ การออกแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบวงจรรีเลย์ทรอนิกส์ขนาดเล็ก (Microelectronics) และการออกแบบระบบฝังตัว (Embedded Systems) รวมถึง การผลิตสารหรือแผ่นไมโครอิเล็กทรอนิกส์

มีระดับการศึกษา 2 รูปแบบ

1. ปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (Degree)
2. ประกาศนียบัตร (Non-Degree)

โดยระยะเวลาให้เป็นไปตามหลักสูตรหรือรูปแบบการจัดการศึกษา

และมี **9 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในปัจจุบัน** ดังต่อไปนี้

- อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่
- อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
- อุตสาหกรรมเกษตรสมัยใหม่และเทคโนโลยีชีวภาพ
- อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร
- หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม
- อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์
- อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ
- อุตสาหกรรมดิจิทัล
- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

๓.๓ อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ เน้นด้านการใช้เทคโนโลยีการเกษตรขั้นสูง เช่น การใช้ระบบเครื่องรับรู้ (Sensors) การใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสูง (Advance Analytics) และระบบอัตโนมัติ รวมทั้งการลงทุนและการวิจัยทางเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) การคัดคุณภาพ บรรจุ เก็บรักษาพืชผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงด้วย

๓.๔ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร เน้นด้านการเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารการวิจัยและผลิตโภชนาการเพื่อสุขภาพ เช่น อาหารที่มีการเติมสารอาหาร (Fortified Foods) และสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ อาหารทางการแพทย์ (Medical Food) และอาหารเสริม (Food Supplement) รวมทั้งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ใช้โปรตีนจากแหล่งทางเลือก

๓.๕ หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม เน้นด้านหุ่นยนต์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนการผลิตอัดฉีดพลาสติก และเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๓.๖ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์เน้นด้านกิจการสาธารณูปโภคและบริการเพื่อการขนส่ง (Air Cargo) ศูนย์รวมกิจการโลจิสติกส์ทันสมัย การบริการซ่อมบำรุงอากาศยาน (Maintenance, Repair and Overhaul : MRO) การผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน และธุรกิจมูลค่าสูงที่ต้องการความเร็วจากการขนส่งทางอากาศ (Time - sensitive Product) รวมทั้งการอบรมด้านการบิน

๓.๗ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ เน้นด้านเชื้อเพลิงชีวภาพของอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพครบวงจร โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมกลางน้ำ ไบโอฟลาสติก และการเข้าสู่ Bio economy

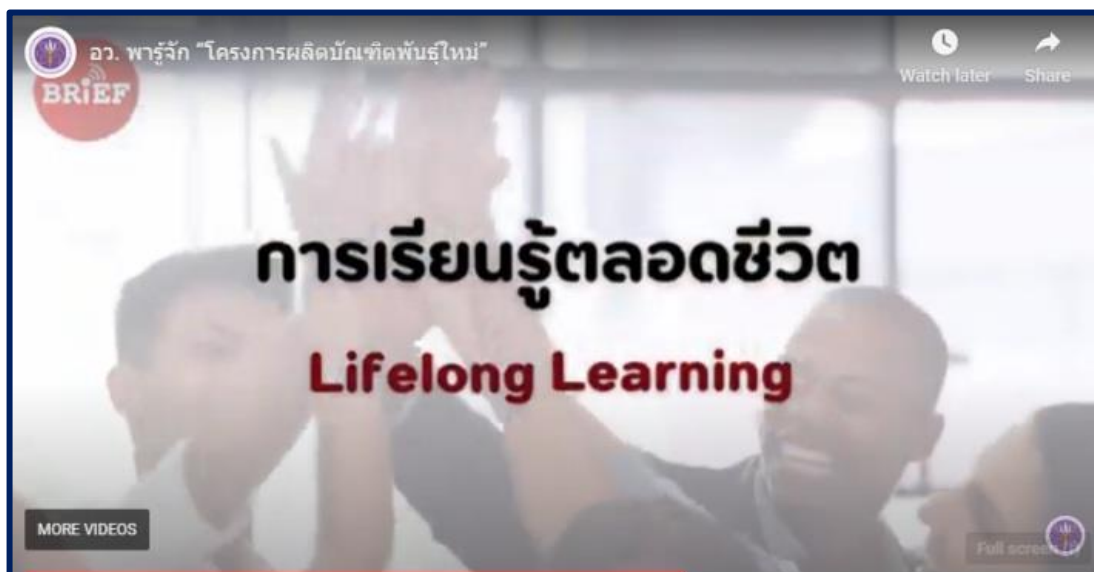
๓.๘ อุตสาหกรรมดิจิทัลเน้นด้าน Embedded Software, Enterprise Software, Digital Content, E-Commerce, การวิเคราะห์ข้อมูลของและผู้บริโภค (Consumer Insights Analytics and Data Center), Cloud Computing, Cyber Security, Internet of Things - Enabled Smart City และ Creative Media and Animation

๓.๙ การดูแลผู้สูงอายุ เน้นให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน และมีทางเลือกที่จะทำงานในระบบได้มากขึ้น ทั้งการเพิ่มทักษะ (Up-skill) และการเสริมทักษะใหม่ (Re-skill) ตลอดช่วงอายุรวมทั้งหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพในการดำรงชีวิต

๓.๑๐ General Education หมวดวิชาศึกษาทั่วไปนอกจากจะให้ความรู้เบื้องต้นในการพัฒนาความเป็นมนุษย์ในทุกด้านแล้วยังมุ่งเน้นที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลเกิด Soft Skills ซึ่งเป็นทักษะที่มีขอบเขตกว้างกว่าทักษะเฉพาะสาขาวิชาในทุกสายงานและอาชีพ เนื่องจากผู้ที่มี Soft Skills จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับคนได้ง่าย มีความสามารถในการสื่อสารและคิดนอกกรอบ ซึ่งจะทำให้เกิดศักยภาพในการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความสามารถเฉพาะสาขาวิชาที่เป็น Hard Skill ด้วยตนเองได้ รวมทั้งพัฒนาความรู้ให้มีความทันสมัยเพื่อเตรียมพร้อมรองรับเทคโนโลยีที่มีความจำเป็นในอนาคต และทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในสายงาน

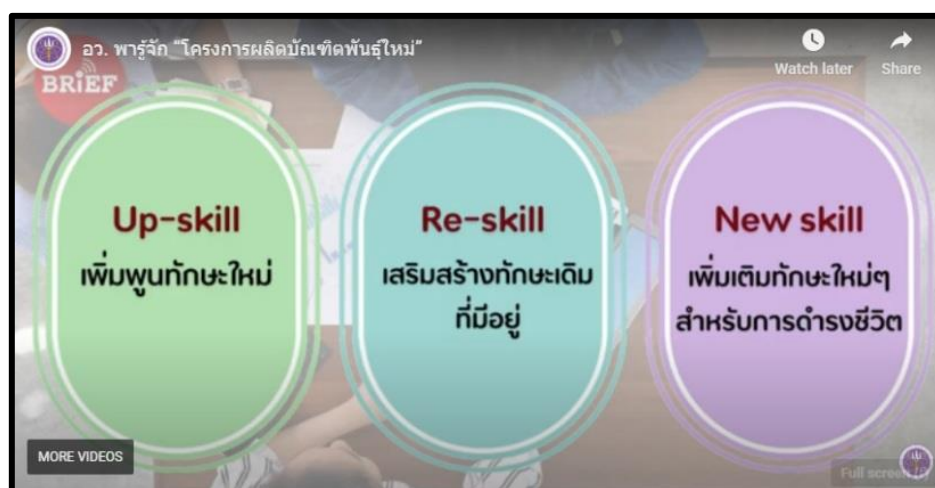
รูปแบบการศึกษามีทั้งประเภทปริญญา (Degree) และประเภทประกาศนียบัตร (Non-Degree) โดยที่ระยะเวลาให้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรหรือรูปแบบการจัดการศึกษาในแต่ละประเภท โดยผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและวิธีวัดผลประกอบด้วย ๑) ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญและสมรรถนะ (Professional Competencies) ตรงตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึง STEM Skills และ Innovative Skills ๒) ผู้เรียนมีสมรรถนะในโลกสมัยใหม่ (General Competencies) ประกอบด้วย ทักษะสังคมและชีวิต (Social and Life Balance) มีความสามารถที่เป็นสากล (Globally Talented) ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Engaged) ๓) ผู้เรียนมีทักษะด้านภาษาอังกฤษ และ Digital Skills และ ๔) กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่สะท้อนและสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดเมื่อสำเร็จการศึกษา

สำหรับปริญญาบัตรหรือวุฒิปัตร (Degree/ Non-degree) จะประกอบไปด้วยหลักสูตรปริญญาเดียว หลักสูตรทวีปริญญาและประกาศนียบัตรของสถานศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นิสิต/นักศึกษาผู้ที่ทำงานแล้วและต้องการเพิ่มพูนสมรรถนะและผู้สูงอายุ หรือผู้ที่เกษียณแล้วต้องการจะประกอบอาชีพอื่นที่แตกต่างจากเดิม

หลักสูตรใหม่เหล่านี้จะผลิตนักศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึง STEM Skills Innovative Skills Digital Skills มีทักษะสังคมและชีวิต (Social and Life Balance) ที่เป็นสากล มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตอบโจทย์ตามนโยบาย Thailand 4.0 และการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย^๗

^๗ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. *โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่*. (กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๑).

โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ จัดทำขึ้นเพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงสำหรับอุตสาหกรรม New Growth Engine ตามนโยบาย Thailand 4.0 และการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานสัดส่วนของวิชาการและวิชาชีพอย่างลงตัว สร้างโอกาสนักศึกษาได้เรียนรู้ การปฏิบัติงานจริงที่ตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน พร้อมเพิ่มอาชีพให้คนวัยทำงาน เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning)

โดยการผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S-Curve) ๒ รูปแบบ ในรูปแบบที่ ๑ คือ First S-Curve เป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยผลิต แต่กลุ่มอุตสาหกรรมปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทย เติบโตได้อย่างก้าวกระโดด จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในรูปแบบที่ ๒ คือ New S-Curve ซึ่งเป็นรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี ในอุตสาหกรรมขนาดเล็กลำนี้ให้เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ของประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Workforce) สร้างคน สร้างงาน สร้างความเข้มแข็งจากภายในบุคลากรในวิชาชีพด้านดิจิทัลให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ^๔

ผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S-Curve) 2 รูปแบบ

- 1. First S-Curve** เป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยผลิต
- 2. New S-Curve** เป็นรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี ในอุตสาหกรรมขนาดเล็กลำนี้ให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

สร้างคน สร้างงาน สร้างความเข้มแข็ง จากภายในบุคลากรในวิชาชีพด้านดิจิทัลให้มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอ

^๔ อว. พารูจัก “โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่” กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.), สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/all-media/video/9179-2023-06-23-03-49-41.html>.

๔.๓.๒ โครงการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education)

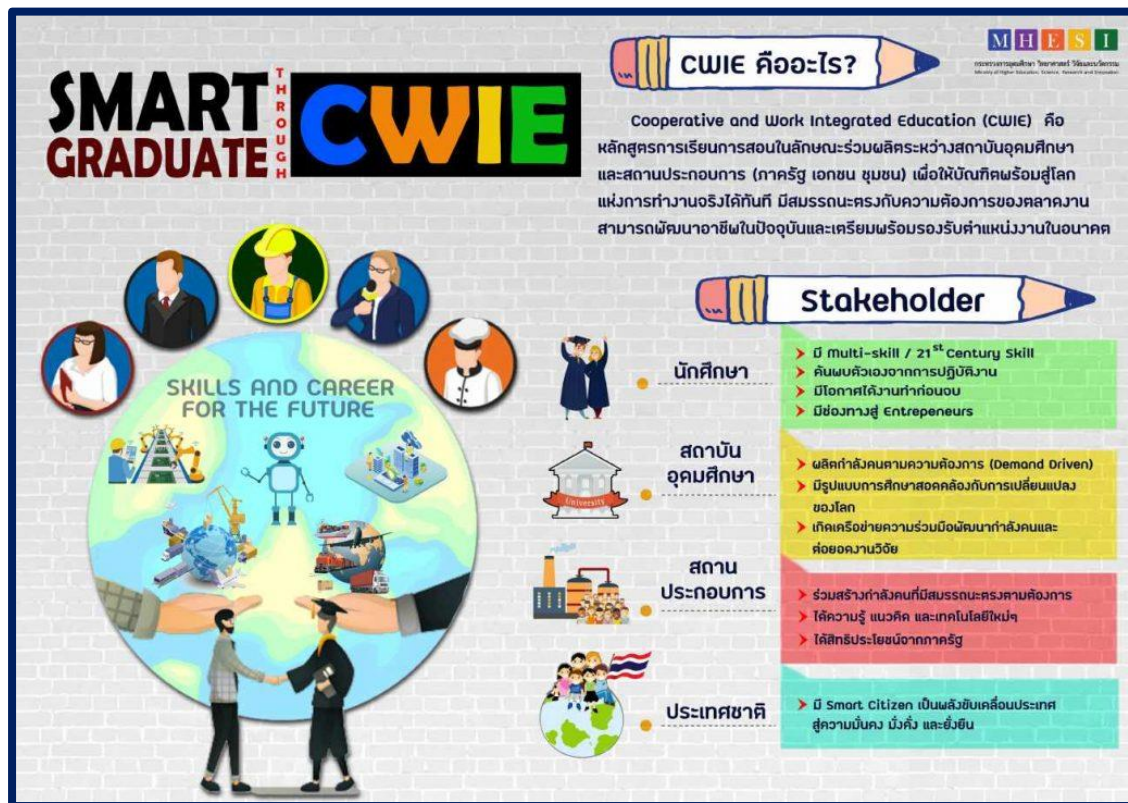
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง และตรงกับความต้องการของตลาดงานในแต่ละยุคสมัย ภายใต้แนวคิดของการเชื่อมโยงโลกของการศึกษากับการประกอบอาชีพให้นักศึกษาเรียนในมหาวิทยาลัยควบคู่กับการไปปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการในลักษณะร่วมผลิต เพื่อให้ นักศึกษาเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์จากการทำงานจริงเป็นหลัก โดยการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา จัดสหกิจศึกษา หรือ Cooperative Education มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วยความหลากหลายของศาสตร์และบริบทของการทำงานแต่ละอาชีพที่ไม่เหมือนกัน จึงเกิดรูปแบบการจัดการศึกษาในแนวคิดเดียวกันในหลายรูปแบบและมีชื่อเรียกแตกต่างกัน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพเชิงนโยบาย การพัฒนามาตรฐาน และการส่งเสริมสนับสนุนตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ ได้เห็นชอบแนวทางการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ภายใต้แพลตฟอร์มการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน หรือ Cooperative and Work Integrated Education เรียกสั้นๆ ว่า “CWIE” ซึ่งต่อมาได้บรรจุให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาดังกล่าวไว้ในแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ รวมทั้งแผนปฏิรูปการศึกษาระดับล่าสุดด้วย ซึ่งประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education : CWIE) เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริง มีสมรรถนะพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง สร้างโอกาสในการได้งานทำ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานอย่างมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องตามกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ กฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ และสอดคล้องตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง กำหนดปรัชญาการอุดมศึกษาไทยและระบบอุดมศึกษาใหม่ ด้านการสร้างบัณฑิตและพัฒนากำลังคน

๑) ความหมายของหลักสูตร CWIE

Cooperative and Work Integrated Education หรือ CWIE คือ หลักสูตรการเรียนการสอนในลักษณะร่วมผลิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้บัณฑิตพร้อมสู่โลก แห่งการทำงานจริงได้ทันที มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงาน สามารถพัฒนาอาชีพในปัจจุบันและ เตรียมพร้อมรองรับตำแหน่งงานในอนาคต สหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education: CWIE) จึงเป็นหนึ่งในกลุ่มการจัดการจัดการเรียนการสอนที่สถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ ดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการ (Work-

based Learning) ในทุกรูปแบบ ที่ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ [ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทัศนคติ (Attitudes) และค่านิยม (Values)] และคุณลักษณะตรงกับความต้องการของตลาดงาน และพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง โดย CWIE เป็นคำที่ครอบคลุมถึงสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ในรูปแบบต่างๆ เช่น Placement or Practicum, Post-course Internship เป็นต้น โดยสมาคมสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานโลก (World Association for Cooperative & Work-Integrated Education: WACE) ได้จัดให้ประเทศต่าง ๆ ได้ลงนามในกฎบัตรสากล ว่าด้วยสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (The Global Cooperative and Work Integrated Education Charter) เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ เพื่อแสดงเจตนารมณ์และร่วมกันผลักดันให้อุดมศึกษาทั่วโลก ปรับทิศทางการเรียนการสอนเป็นการจัดหลักสูตร CWIE เพื่อสร้างบัณฑิตให้มีสมรรถนะพร้อมสู่โลกแห่งการทำงาน ในโลกยุคใหม่และเคลื่อนย้ายไปเรียนและทำงานในประเทศต่าง ๆ และมีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการได้รับการศึกษาเชิงประสบการณ์อย่างเท่าเทียมและมีโอกาสแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน CWIE ในต่างประเทศ มากยิ่งขึ้น

ภาพ : แสดงภาพโครงการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education หรือ CWIE)

๒) หลักการของหลักสูตร CWIE (4 Key Characteristics of CWIE) ดังนี้

๒.๑) University - Workplace Engagement เป็นความร่วมมือร่วมกันของสถาบันอุดมศึกษากับสถานประกอบการในการผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะพร้อมสู่โลกแห่งการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานในปัจจุบันและอนาคต

๒.๒) Co-design Curriculum เป็นการร่วมออกแบบหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียน ที่เชื่อมโยงโลก ของการศึกษา กับโลกของการประกอบอาชีพ โดยการสร้างความสมดุลระหว่างวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิต

๒.๓) Competency - based Education เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสร้างสมรรถนะ ฝึกแก้ปัญหา มีการวัดผลและประเมินระดับสมรรถนะที่เป็นระบบ

๒.๔) Experiential - based Learning ต้องมีการปฏิบัติงานจริงและประเมินการปฏิบัติงานจริง และ มีกระบวนการสร้างการเรียนรู้ในสถานประกอบการ

๓) รูปแบบของการจัดหลักสูตร CWIE ดังนี้

๓.๑) แบบแยก (Separate) เป็นการเรียนภาคทฤษฎีที่สถาบันอุดมศึกษาจนครบตามกำหนด หลังจากนั้น จึงไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการตามระยะเวลาที่กำหนด เช่น สหกิจศึกษา เป็นต้น

๓.๒) แบบคู่ขนาน (Parallel) เป็นการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาสลับกับการไปปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการตลอดระยะเวลาการเรียนในหลักสูตรนั้น ๆ

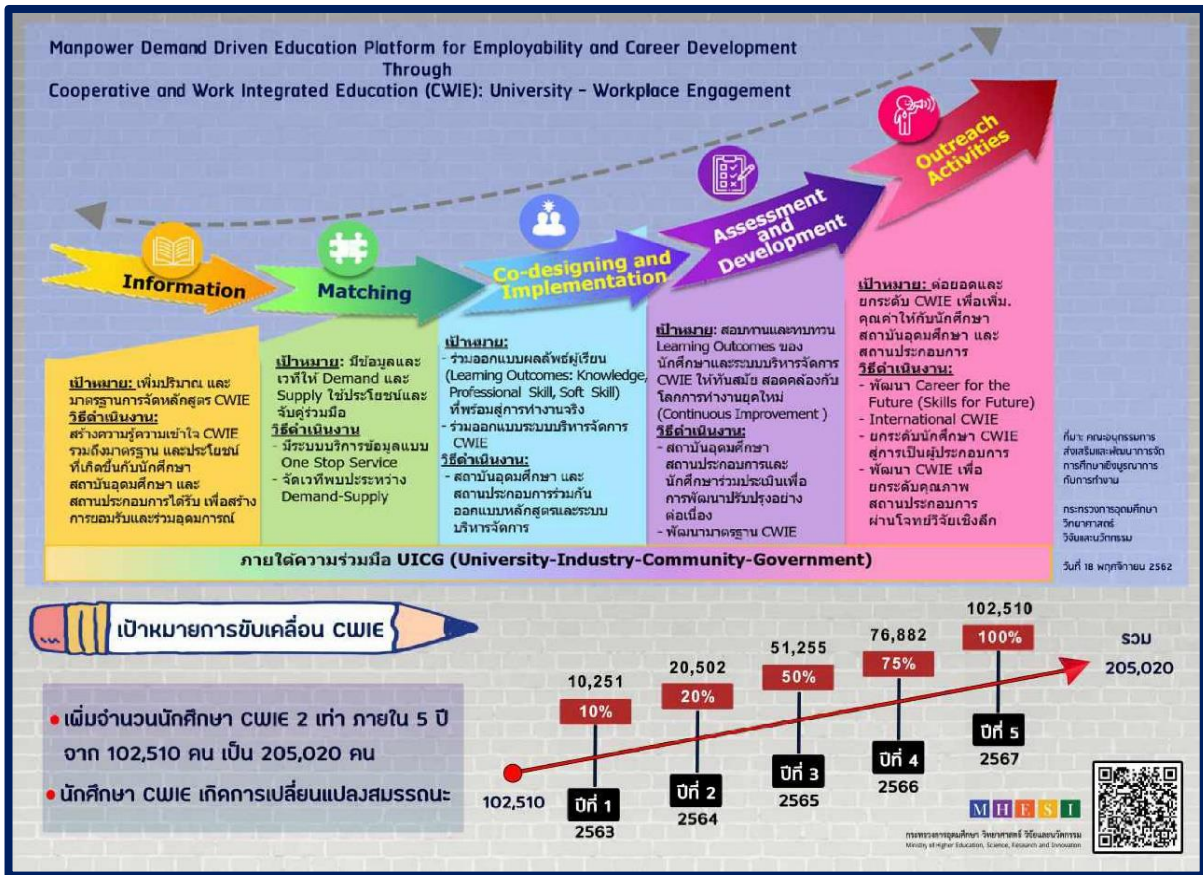
๓.๓) แบบผสม (Mix) เป็นการเรียนภาคทฤษฎีในสถาบันอุดมศึกษาส่วนหนึ่ง และการเรียน ภาคทฤษฎีพร้อมการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอีกส่วนหนึ่ง เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน กรณีศึกษาเกาะสมุยโมเดล (Samui Model) ของสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดหลักสูตร CWIE ทั้ง ๓ รูปแบบต้องเป็นความร่วมมือจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถานประกอบการ

๔) ประโยชน์ที่สถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ และนักศึกษาจะได้รับจาก CWIE (Win – win - win Benefit)

๔.๑) สถาบันอุดมศึกษา

(๑) ได้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดงาน โดยเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ ความรู้สู่การปฏิบัติ การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้สู่การสร้างนวัตกรรม และองค์ความรู้ใหม่ ทำให้บัณฑิตมี สมรรถนะและคุณลักษณะที่พร้อมในการปฏิบัติงาน (Employability)

(๒) เป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาอาจารย์ โดยอาจารย์สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปนิเทศงานหรือทำงานกับภาคอุตสาหกรรมมาพัฒนาหลักสูตรหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนา หรือต่อยอดภารกิจด้านการวิจัยและบริการวิชาการ

ภาพ : แสดงภาพแนวคิดในการพัฒนา CWIE Platform

๔.๒) สถานประกอบการ

- (๑) ได้แรงงานที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการ
- (๒) ได้ความรู้แนวคิด และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ จากสถาบันอุดมศึกษา
- (๓) ลดภาระค่าใช้จ่ายในการคัดเลือกและฝึกอบรมพนักงานใหม่ และอาจเกิดการจ้างงานทันที

๔.๓) นักศึกษา

- (๑) ได้พัฒนาทักษะต่างๆ อย่างรอบด้าน ทั้งทักษะทางวิชาชีพ (Hard skill) และทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Soft skill) เป็นการเพิ่มศักยภาพ สมรรถนะ ที่พร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง
- (๒) มีโอกาสได้งานทำก่อนจบภาคการศึกษา

๕) เป้าหมายของการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเชิงปริมาณ

การเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมหลักสูตร CWIE เป็น ๒ เท่า ภายในระยะเวลา ๕ ปี ในลักษณะ Milestone ดังนี้

๕.๑) ปีที่ ๑ เพิ่มร้อยละ ๑๐

๕.๒) ปีที่ ๒ เพิ่มร้อยละ ๒๐

๕.๓) ปีที่ ๓ เพิ่มร้อยละ ๕๐

๕.๔) ปีที่ ๔ เพิ่มร้อยละ ๗๕

๕.๕) ปีที่ ๕ เพิ่มร้อยละ ๑๐๐

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คาดหวังในเชิงคุณภาพว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมหลักสูตร CWIE มีสมรรถนะและคุณลักษณะทักษะที่พร้อมในการปฏิบัติงาน (Employability) และมีทักษะ (Skills) ที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและตลาดงาน มีการพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งมีศักยภาพที่พร้อมเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ที่สามารถทำงานได้ทั่วโลก (Global Mobility)^๔

ทั้งนี้ ความคาดหวังเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อโจทย์ความต้องการของประเทศ ซึ่งต้องมีความรู้ ความสามารถ สมรรถนะ ทักษะ และเข้าใจในกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีหรืออุตสาหกรรมใหม่ของโลก ซึ่งมีองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ล้วนแล้วแต่ต้องได้รับความร่วมมือหรือบูรณาการจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างจริงจังและได้รับการผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคตต่อไป และควรเชื่อมโยงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาไปสู่ระดับอุดมศึกษาให้สามารถสร้างเส้นทางอาชีพให้ชัดเจนและตอบสนองความต้องการ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีการรับรองหลักสูตรระดับอาชีวศึกษา กว่า ๔๒ หลักสูตร แต่ในระดับอุดมศึกษายังไม่มีมีการรับรองหลักสูตรที่ครอบคลุมแห่งชาติ ซึ่งเห็นควรให้มีการเร่งผลักดันการสร้างระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ขึ้นมารองรับและเชื่อมโยงการศึกษาในทุกระบบ

๔.๓.๓ บทบาทของภาคการศึกษาในการขับเคลื่อนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

โดยสนับสนุนและร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ดังนี้

๑) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและบุคลากรผู้สอนของสถาบันการศึกษา ที่สนับสนุนจุดเน้น/แนวทางการพัฒนาและการลงทุน โดยเฉพาะการปรับหลักสูตรที่สนับสนุนการพัฒนา คลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายของระเบียงเศรษฐกิจเพื่อผลิตบุคลากรที่ตรงตามความต้องการของตลาด เช่น หลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หรือ หลักสูตรเกษตรศาสตร์ และนวัตกรรม (Agriculture and Innovation) สำหรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้

^๔ โครงการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษา (CWIE), กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.), สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/flagship-project/6820-CWIE.html>

ทั้งนี้ สถาบันการศึกษา - ภาครัฐ - ภาคเอกชน ควรประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลและพัฒนาความร่วมมืออย่างใกล้ชิด

๒) วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยี และสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

- เร่งสนับสนุนการต่อยอดงานวิจัยในภาควิชาการ ให้สามารถใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

- เพิ่มศักยภาพสถาบันการศึกษา ศูนย์วิจัย และอุทยานวิทยาศาสตร์ในพื้นที่ให้มีบทบาทและเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาต่างๆ

- ร่วมสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

- สร้างสภาพแวดล้อม (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการดึงดูดบุคลากรในด้านการวิจัยและพัฒนา

- นอกจากนี้ สามารถพัฒนาโครงการ/กิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สสว. หอการค้า/สภาอุตสาหกรรมเพื่อขยายผลงานวิจัยและพัฒนาในเชิงพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง

๓) เป็นช่องทางในการประมวลผลและเสนอความเห็นต่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษต่อภาครัฐ โดยเสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเสนอต่อกลไกในระดับจังหวัด กพศ. และคณะกรรมการภายใต้ กพศ. ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามระเบียบ ส.ร. ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

๔) สนับสนุนการกำหนดนโยบายการพัฒนาของภาครัฐ โดยการศึกษาวิจัยในประเด็นการพัฒนาสำคัญ ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง (เช่น ประเทศเพื่อนบ้าน) สามารถสนับสนุนงานศึกษาวิจัย พัฒนาแนวทางและระบบการจัดเก็บด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ทันสมัย โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

๕) เผยแพร่องค์ความรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากการมีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่เกี่ยวเนื่องผ่านการประสานความร่วมมือกับจังหวัดในพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษอย่างใกล้ชิด และอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ภายใต้ กพศ. ซึ่งมีกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักและร่วมขับเคลื่อนงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ผ่านอุตสาหกรรมจังหวัดที่เป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป

จากการพิจารณาศึกษาเรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย ทำให้เห็นว่าการผลิตและพัฒนากำลังคนนับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น โดยรัฐได้มีนโยบายที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ เพื่อให้ได้กำลังคนที่มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอ รวมทั้งเพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ในเวทีโลกได้

บทบาทของอุดมศึกษาในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษใน ๔ ภาค และเขตฯ ชายแดน ๑๐ แห่ง เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการพัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ และการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ดังนี้

๑) การพัฒนาแรงงานและการสนับสนุนผู้ประกอบการ

ส่งเสริมการพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับกิจการเป้าหมายในพื้นที่ ครอบคลุมการพัฒนาความรู้และทักษะแรงงานตามความต้องการของกิจการที่มุ่งเน้นในพื้นที่ การพัฒนาฝีมือแรงงาน (Upskill /Reskill /New Skill) ตามศักยภาพและบทบาทของพื้นที่และรองรับการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาแรงงานที่มีศักยภาพให้ยกระดับเป็นผู้ประกอบการในอนาคต เช่น การพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ส่วนการสนับสนุนผู้ประกอบการนั้น ควรส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพในการประกอบธุรกิจ/ลงทุนในกิจการเป้าหมายของพื้นที่และสามารถแข่งขันได้ โดยเฉพาะการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมและบริการที่สอดคล้องกับจุดเด่น/โอกาสของพื้นที่ โดยการบ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่น การพัฒนาผู้ให้บริการ (Service Provider) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในภาคธุรกิจ

๒) การวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

การยกระดับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคการผลิตบริการ โดยสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างภาคการศึกษา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคศึกษา ชุมชน และเอกชนในพื้นที่ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล/องค์ความรู้ ระหว่างภาคการศึกษา โดยเฉพาะการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ SMEs หรือ Micro SMEs วิสาหกิจชุมชน และสตาร์ทอัพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ภาคเอกชนที่กำลังเติบโตและเศรษฐกิจฐานรากซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ให้สามารถเชื่อมโยงและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

๓) การปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม การผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย มีสภาพปัญหาที่พบในปัจจุบัน อาทิ การผลิตกำลังคนที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การขาดแคลนกำลังคนในสายวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ การเรียนที่ไม่ตรงความต้องการของตลาดหรือการประกอบอาชีพ การวางแผนด้านกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายของการเป็นประเทศพัฒนาแล้ว สำหรับ “การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งแต่ละภาคส่วนควรมีการร่วมมือและบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของตน โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลักดัน การพัฒนากำลังคนอย่างต่อเนื่อง อาทิ หลักสูตรระดับปริญญาตรี โท เอก โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ โครงการสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education (CWIE)) และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Thailand Massive Open Online Courses (Thai MOOC)) ซึ่งได้มีการพัฒนาต่อยอดต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะการพัฒนา หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

บทบาทของอุดมศึกษาในการสนับสนุนและร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา

๑) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและบุคลากรผู้สอนของสถาบันการศึกษา ที่สนับสนุนจุดเน้น/แนวทางการพัฒนาและการลงทุน โดยปรับหลักสูตรที่สนับสนุนการพัฒนา ๖ คลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายของระบียงฯ และ ๑๓ กลุ่มกิจการเป้าหมายของเขตฯ ชายแดน เพื่อผลิตบุคลากรที่ตรงตามความต้องการของตลาด เช่น หลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หลักสูตรนวัตกรรมการออกแบบนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน (Social Innovation for Community Development) ทั้งนี้ สถาบันการศึกษา - ภาครัฐ - ภาคเอกชน ควรประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลและพัฒนาความร่วมมืออย่างใกล้ชิด

๒) วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยี และสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม และองค์ความรู้ ให้แก่ผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเร่งสนับสนุนการต่อยอดงานวิจัยในภาควิชาการ ให้สามารถใช้ประโยชน์ ในเชิงพาณิชย์ เพิ่มศักยภาพสถาบันการศึกษา ศูนย์วิจัย และอุทยานวิทยาศาสตร์ในพื้นที่ให้มีบทบาท และเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาต่าง ๆ

๓) เป็นช่องทางในการประมวลและเสนอความเห็นต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต่อภาครัฐ โดยเสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเสนอต่อกลไกในระดับจังหวัด กพศ. และคณะอนุกรรมการภายใต้ กพศ. ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามระเบียบฯ ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็น เพื่อประกอบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๔) สนับสนุนการกำหนดนโยบายการพัฒนาของภาครัฐ โดยการศึกษาวิจัยในประเด็น การพัฒนาสำคัญ ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากการมีสถาบันการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ในประเทศ เพื่อนบ้าน

๕) เผยแพร่องค์ความรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากการมีสถาบันการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

๕.๒ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีบทบาทในการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจ โดยมอบอำนาจหน้าที่ให้สถาบันอุดมศึกษา เข้าเป็นหน่วยขับเคลื่อนให้กับจังหวัด ที่อยู่ในพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจ รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในพื้นที่ อีกทั้งระเบียบเศรษฐกิจแต่ละภาค ต้องมีการประเมินผล การดำเนินงานว่าเป็นไปตามอุตสาหกรรมเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และสิ่งสำคัญคือ ต้องดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

๕.๒.๒ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจต้องคำนึงความต้องการของพื้นที่ รวมถึงการพัฒนา กำลังคนต้องเริ่มจากการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นที่ผลิตขึ้นมาเพื่อการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจ และรัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองแนวทางการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจ

๕.๒.๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นจังหวัดในพื้นที่ของ ระเบียบเศรษฐกิจ ต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

๕.๒.๔ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ สถาบันอุดมศึกษาต้องทำงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน โดยนำหลักสูตรที่กระทรวงแรงงาน คิดค้นเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพมาใช้ในการพัฒนากำลังคน

๕.๒.๕ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมีการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายของ ระเบียบเศรษฐกิจไว้อย่างชัดเจน รวมถึง ต้องมีการสำรวจความต้องการของพื้นที่ ซึ่งแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ คือ การพัฒนากำลังคนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ให้มีความรู้และทักษะที่เป็นความต้องการ ของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ โดยจะต้องบูรณาการร่วมกันของภาคส่วนราชการและเอกชน

๕.๒.๖ ควรเชื่อมโยงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาไปสู่ระดับอุดมศึกษาให้สามารถสร้างเส้นทาง อาชีพให้ชัดเจนและตอบสนองความต้องการ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการรับรองหลักสูตรระดับอาชีวศึกษา กว่า ๔๒ หลักสูตร แต่ในระดับอุดมศึกษา ยังไม่มีการรับรองหลักสูตรที่ครอบคลุมแห่งชาติ ซึ่งเห็นควร ให้มีการเร่งผลักดันการสร้างระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ขึ้นมารองรับและเชื่อมโยงการศึกษาในทุกๆ ระบบ และควรพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ให้สอดคล้องกันตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงมหาวิทยาลัย เพื่อให้พร้อมเป็นการศึกษาที่สามารถตอบโจทย์ การพัฒนาประเทศได้

๕.๒.๗ สถาบันอุดมศึกษาควรนำแนวทางการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) มาใช้จัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาและสามารถตอบสนองความต้องการกำลังคนได้มากขึ้น

๕.๒.๘ ควรมีการพิจารณาปรับโครงสร้างของกรรมการสภามหาวิทยาลัย โดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิในสัดส่วนผู้แทนของภาคอุตสาหกรรมหรือผู้แทนนักธุรกิจด้วย เพื่อจะช่วยสะท้อนในประเด็นเรื่องความต้องการและการผลิตกำลังคน ตลอดจนสามารถช่วยผลักดันให้มีการนำผลงานวิชาการหรืองานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง

๕.๒.๙ ควรผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษให้มากขึ้น และควรลงทุนกับเครื่องมือในด้านการจัดการและควบคุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึง การใช้เทคโนโลยีหรือทรัพยากรต่าง ๆ ควรคำนึงถึงความคุ้มค่าและสอดคล้องกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG หรือการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio – Circular - Green Economy Model)

๕.๒.๑๐ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งแต่ละภาคส่วนควรมีการร่วมมือและบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของตน โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลักดันการพัฒนากำลังคนอย่างต่อเนื่อง อาทิ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ โครงการสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education (CWIE)) และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Thailand Massive Open Online Courses (Thai MOOC)) ดังนั้น ควรผลักดัน พัฒนาต่อยอด และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในอนาคตต่อไป

๕.๒.๑๑ ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติการฝึกงานของนักศึกษา โดยคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพของประเทศมากกว่าการฝึกงานเพื่อให้สำเร็จตามหลักสูตรเท่านั้น และการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานไม่ควรเป็นภาระของสถานประกอบการ ดังนั้น ภาครัฐควรให้สิทธิประโยชน์แก่สถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานด้วย

๕.๒.๑๒ ควรให้สถานประกอบการมีความเชื่อมโยงกับสถานศึกษามากขึ้น และการสนับสนุนให้สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาการประกอบกิจการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการขอรับสิทธิประโยชน์ของการส่งเสริมการลงทุนหรืออื่น ๆ และการสร้างแรงจูงใจทั้งของผู้เรียนและอาจารย์

๕.๒.๑๓ ควรมีหน่วยงานหลักที่ทำการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน ให้มีความแม่นยำ ชัดเจน สม่าเสมอและเป็นกิจจะลักษณะ เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ของกำลังคน และภาคเอกชนหรือสถานประกอบการ

*****

บรรณานุกรม

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒.

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑.

ยุทธศาสตร์ชาติ.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๑๓.

แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔.

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๕.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖–๒๕๗๐), สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf.

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๙) ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐), สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2019/04/09-เขตเศรษฐกิจพิเศษ.pdf>

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ , สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/12/ประเด็นที่-9-เขตเศรษฐกิจพิเศษ.pdf>

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐), สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, “แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)” สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announce-all/pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html>.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, “นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๐” สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/stg-policy/930-2563-2570.html>.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่. (กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๑).

อว. พารัฐจัก “โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่” กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.), สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/all-media/video/9179-2023-06-23-03-49-41.html>.

โครงการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษา (CWIE), กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.), สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, <https://www.mhesi.go.th/index.php/flagship-project/6820-CWIE.html>

ภาคผนวก

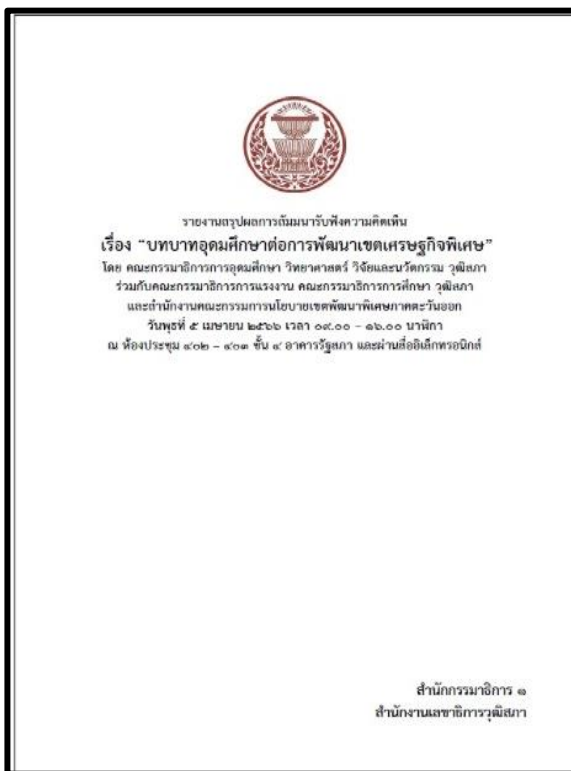
ภาคผนวก ก
รายงานการสัมมนา

๑. รายงานการสัมมนา เรื่องบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

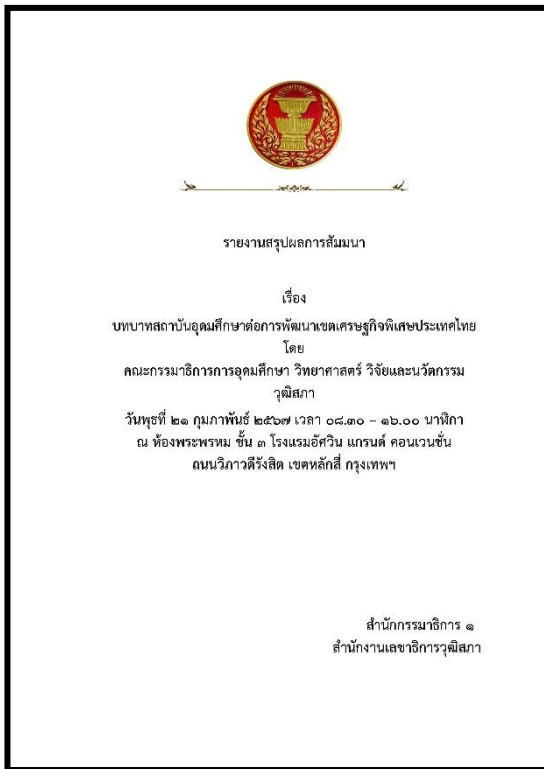
คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา มอบหมาย คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษาร่วมกับคณะกรรมการการแรงงาน คณะกรรมการ การศึกษา วุฒิสภา และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จัดสัมมนาเรื่อง “บทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม ๔๐๒ – ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา

QR Code รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่องบทบาทอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒. รายงานการสัมมนา เรื่อง บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้มอบหมายคณะกรรมการการอุดมศึกษา จัดสัมมนาเรื่อง “บทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องพระพรหม ชั้น ๓ โรงแรมอัศวิน แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

QR Code รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่องบทบาทสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย

ภาคผนวก ข
รายชื่อรายงาน
การพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมการธิการ

รายชื่อรายงานการพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

ลำดับ	ชื่อรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง	QR Code
๑.	ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	
๒.	แนวทางการดำเนินการโครงการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform : NDLP)	
๓.	การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย	
๔.	กฎหมายด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	
๕.	แนวทางการแก้ไขปัญหาการฝึกงานของนักเรียน นิสิตนักศึกษาที่ยังไม่มีกฎหมายควบคุมดูแล	
๖.	การวิจัยทางคลินิกและการจัดการข้อมูล การใช้สมุนไพรรักษา	

ลำดับ	ชื่อรายงานการพิจาณาศึกษาเรื่อง	QR Code
๗.	รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	
๘.	องค์กรเกียรติยศ ๒๕๖๕ คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม วุฒิสภา	
๙.	หอเกียรติยศวุฒิสภา 2566 คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม วุฒิสภา	

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทร.๐ ๒๕๓๑ ๔๕๗๑-๒ และ ๐ ๒๕๓๑ ๔๕๗๕-๖

